

foto: Tomáš Buriánek, Asociace ČM

ONLINE, nebo offline? 1/2021

ARCHA

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

ONLINE, offline

Pamatuji si to živě. Dopoledne jsem si říkal, že jsou obavy z koronaviru přehnané, odpoledne starosta Junáka vydal nařízení k pozastavení činnosti pro všechny skauty, následujícího dne mělo dojít k uzavření všech typů školských zařízení vyjma mateřských. Během následujících několika dnů pozastavila činnost většina spolků pracujících s dětmi i dospělými nejen v oblasti neformálního vzdělávání.

Navzdory zjištění, že vedení státu stále dostatečně nevnímá, že zájmové vzdělávání existuje i mimo školská zařízení, a faktický zákaz přišel až s nařízením omezení volného pohybu osob.

Ačkoli šlo o bezpečnost na celostátní úrovni, nepřekvapilo to tolik, jako zcela nová situace, kdy nemůžeme ve spolcích dělat běžnou činnost.

Po prvotním šoku řada spolků vzala situaci jako výzvu a setkali jsme se s řadou novotvarů jako oddíl online, virtuální táborák, online výprava, distanční výuka karate, ale i s pojmy, které ve spolkové činnosti nebyly obvyklé (webinář, videoporada, digitální technologie ve výuce aj.).

Uvědomili jsme si, jak je živý kontakt důležitou součástí našich aktivit.

Nejen že nás osobní přítomnost více baví, že neřešíme kvalitu připojení internetu, ale co je mnohem důležitější, zjistili jsme, jak to je s jakousi zvláštní nepřítomností účastníků aktivit.

Řada učitelů i oddílových vedoucích zjistila, že nedostávají zpětnou vazbu v podobě přirozené mimiky i gestiky (když se dítě raduje, nepovyskočí si – naopak se mnohdy ani neusměje, půlka těla není vidět...). Když vedeme videohovory, musíme se aktivně doptávat a ujišťovat tím sami sebe, zda to, co děláme, je správně. Kdo nezažil pocit, že se najednou cítí, jako kdyby byla mezi kamerou a dítětem clona? Kdo si nemusel při reflektování odvedené akce uvědomit, že když koukáme na film sami, tak se také nepobavíme tak dobře, jako když koukáme s někým. A zdaleka ne tak dobře jako když jsme sami účastníky dané aktivity. Nemáme s dětmi tak blízký kontakt,

nesetkáváme se, leckdy skvělé nápady v onlinu nemohou proběhnout se vsí parádou, neustále řešíme selhávání techniky...

Svět není černobílý. Můžeme online režim vnímat jako utrpení, nedočkavě vyhlížet otevření offline a v budoucnu třeba i právem skončit s činností. Ale také se můžeme kouknout na kladné stránky, které skloňujeme méně.

Dnes již velká část spolků zajistila nějakou formu distančních aktivit, ať už synchronní, či asynchronní formou. Existuje řada materiálů pro distanční vzdělávání s velkou podporou hlavních spolků i České rady dětí a mládeže.

Naučili jsme se i děti vzájemnému respektu a dáváme si prostor při (video)hovorech, dostáváme zpětnou vazbu na to, zda účastníci vidí smysl v našich aktivitách (když ne, nepřipojí se), řada spolků zajistila podobné množství akcí jako v offline, získali jsme leckdy hlubší vztahy s rodiči dětí. Komunikujeme s nimi a vidí smysl naší činnosti. S dětmi udržujeme důležitý vztah a říkáme jim tím „jsme tu i v krizi, stojíme za vámi, jsme oporou“.

Spojili jsme síly jako tým vedoucích, vzájemně si vypomáháme u tvorby programů, a dokonce i mezispolkově sdílíme know-how (Sdružení pracovníků DDM v ČR, SkautInfo, Pinterest, Učit online od EDUin, Otevřené vzdělávání a mnohá další).

Do činnosti jsme zanesli témata spojená s realitou moderní doby (schůzky zaměřené na bezpečí na internetu, výuka s nějakým programem, zasílání souborů skrz e-úschovny atd.). Stalo se něco, na co školství, ale možná i naše typy spolků čekaly mnoho let. Ačkoli jsme jistě udělali pokrok a online nám mnohdy již jde, podstatou práce s naší cílovou skupinou vždy bude ve větší míře osobní kontakt. Proto informujme, učme a sami se chovejme tak, abychom pandemií tlumili namísto její podpory.

*Snad brzy se stisknutím
nevirtuální ruky*

Ondřej Turek, oddíl Poutníci

Zpravodaj ČRDM o výchově a využití volného času dětí a mládeže

Registrace
Ministerstvem
kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13/A8,
ISSN 1212 – 5016
Podávání novinových zásilek
povoleno Českou poštou, s.p.,
odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259 / 99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce:
Jiří Majer – vedoucí redaktor
Adresa redakce:
Česká rada dětí a mládeže,
Senovážné náměstí 977/24,
110 00 Praha 1
tel.: 211 222 870
e-mail: archa@crdm.cz
IČO: 68379439
Grafická úprava, sazba a lito
Michala K. Rocmanová, akad. mal.
Tiskne REFOS, Praha

23. ročník
Toto číslo vyšlo v únoru 2021.

*Fotografie z archivu ČRDM
a jejích členských organizací.*

*Foto na titulní straně
Tomáš Buriánek, Lotři Hronov,
Asociace TOM*

Zpravodaj Archa je nekomerční
tiskovinou, která není určena
k prodeji. Tisk zpravodaje finančně
podpořilo Ministerstvo školství,
mládeže a tělovýchovy.

*Podrobné informace ke zpravodaji
Archa: <http://crdm.cz/archa>*

nadšení z toho, že se opět mohou vidět na živo.

„Vlastně nás to nepřekvapilo, ale byli jsme moc rádi, když jsme viděli, jak se děti nadšeně vítají, jak si spolu povídají a vyměňují zážitky. Samozřejmě bychom byli rádi, aby to tak již bylo stále, ale bohužel vidíme před sebou další omezení setkávání,“ říká Tomáš Buriánek, organizátor akce a hlavní vedoucí oddílu.

Turistický oddíl po úspěšném náboru v září tak na dva měsíce přerušil prakticky činnost. Již v prosinci ale vedoucí začali připravovat pro členy oddílu akce, kterých by se děti mohly účastnit i v době dalšího nutného omezení setkávání.

*Karel Neuschl, TOM Lo3 Hronov
foto Tomáš Buriánek*

Prosincová VÝPRAVA Lotrů

(Tato akce tomíků se konala v době platnosti 3. stupně PES; pozn. red.)

Po dlouhém lockdownu jsme připravili první společnou oddílovou výpravu s tím, že se nás stejně asi moc nesejde. Opak byl pravdou.

Den před začátkem výpravy jsme hledali další spoje, kterými bychom se dostali na start oddílového pochodu. Bylo nás totiž tolik, že by nás jeden linkový autobus neodvezl.

Ze zamračeného a šedivého Hronova jsme vystoupali na pohádkově bíle zasněžené Laudonovy valy, a dále na Hvězdu, Kovářovu roklí do Hlavňova a odtud poklusem na autobus do Police nad Metují. V nohách přes třináct kilometrů, v břiše opečený buřt a oblečení zvlhčené prolézáním zasněžených skalních skulin. Jen samotná trasa by mohla být samostatným zážitkem. Namrzlé skalnaté úseky, popadané stromy a často nepřehledná trasa v nás probudila až objevitelské nadšení ze společného putování.

„Bavilo mě pozorovat ty naše nejmenší kluky, jak si tu trasu užívali. Furt chodili jinudy a vzájemně se hecovali,“ vzpomíná na pochod čerstvá instruktorka Bára Smutná. Na akci se totiž sešli jak oddíloví nováčci, tak dlouholetí zkušení lotři a vedoucí. Bylo nás přes pětatřicet a všichni byli

Skauti se práce NEBOJÍ

Jarní i podzimní koronavirová krize přinesla skautům a skautkám příležitost vyzkoušet si zcela nové role...

Stali se tak z nich třeba pečovatelé a pečovatelky nebo distributoři, šéfové logistiky, švadlenky či střihači. A k tomu posilovali dovednosti, díky nimž skauti a skautky v dobrovolnictví vynikají: schopnost naplánovat a rozdělit si práci, efektivně komunikovat nebo odhadnout své síly.

Více než 600 hodin svého času nad rámec svých běžných pracovních a studijních povinností věnovala sociálním zařízením od začátku nouzového stavu dvacítká brněnských skautů a jejich přátel. V úzké spolupráci s Českým červeným křížem vytvořili skupinu, která koordinovaně pomáhala postupně ve třech domovech pro seniory a jedné nemocnici napříč Jihomoravským krajem. „V polovině října mě oslovila ředitelka Českého červeného kříže v Brně, že Domovu pro seniory ve Strážnici vypadla polovina personálu a potřebují nutně pomoc. Další kolegové z ČČK již působili v brněnských nemocnicích. Volba padla tedy na skauty, se kterými jsme již spolupracovali na letošních povodních. O necelou půlhodinu později už jsem jí mohl nahlásit první odvážlivce,“ popisuje Karel Konečný, který za celou iniciativou stojí. V prvních fázích byly potřeby domova ve Strážnici daleko vyšší než možnosti skupiny, během několika dní se ale tým rozšířil a rozdělil si úkoly mezi sebe.

„V současnosti je nás aktivních kolem dvaceti s tím, že do domovů vždy jezdili lidé na směny po dvojicích či trojicích. Všechno jsme dopředu plánovali tak, aby nikdo nepracoval nad své síly a zároveň se potřebu domova podařilo pokrýt na sto procent,“ uvádí jeden z dobrovolníků Vít Burian. K pomoci zařízením ho především vedlo to, že nechtěl se-

dět jen s rukama v klně, zatímco poslouchal zprávy o tom, jak jsou sociální zařízení v krizi.

Náplní běžné činnosti skautek a skautů bylo především odlehčení práce přetíženým zaměstnancům daných zařízení – například podávání stravy, stlaní postelí nebo kompletní hygiena.

Dobrovolníci kolem znojemského skautského Centra Vodárna ušili 13 571 roušek a 9 998 plášťů. A na jihu Moravy zůstaneme. Ve Znojmě se totiž kolem Centra Vodárna, sídla znojemských skautů, zformovala skupina dobrovolníků, kteří se společně ušili deset tisíc ochranných plášťů pro zdravotníky i pečovatele ve třech krajích.

Skauti a skautky z Přístavu Neptun Znojmo, 1. smíšeného a 1. dívčího oddílu spolu s přáteli a dalšími dobrovolníky dokázali už v době jarní krize zorganizovat distribuci netkané textilie vhodné pro výrobu ochranných pomůcek.

Zároveň sami šili roušky a ochranné pláště a svou klubovnu proměnili ve velké logistické centrum. Na podzim se pustili do práce znovu: během několika dní se rozjela výroba, poháněná jen dobrou vůlí a ochotou pomoci.

Společnost PFNonwovens Czech dobrovolníkům poskytla vhodnou textilii, kterou starší skauti a skautky postupně zpracovávali na stříhy. Roveři a vedoucí oddílů se po dvojicích střídali, z velké role odvinuli postupně 100 vrstev, na které obkreslili stříh a speciálním strojem ustříhli. Jednotlivé kusy bylo třeba zkompletovat do šicích setů – tělo, rukávy, šňůrka, pásek – poskládat k sobě a připravit do balíků po 10, 20, 30 kusech. Zkompletované šicí sety putovaly na Centrum Vodárna, kam si pro ně mohla chodit široká skupina dobrovolníků, kteří se pak pustili do šití. Ušité pláště se scházely znovu na Vodárně, kompletovaly se do balíků a putovaly, tam, kde bylo třeba.

„Všechny pláště, které dobrovolníci ušili, denně používáme a jsme moc rádi, že je od nich máme. Jsou skvěle ušité, jsou pro nás pohodlné. Cítíme v nich jistotu a ochranu před nákazou covid-19. Únava už je u nás všech velká, ale ne-

vzdáváme to. Děkujeme,” popsala lékařka ze znojemského ARO Kristýna Náhlíková. „Je hezké vidět, že i v této nelehké době se umíme semknout a pomoci tam, kde je potřeba. Jsme moc rádi, že toho můžeme být součástí,” říká vedoucí Přístavu Neptun David Gross.

„Zažila jsem něco úžasného. Sama vlastně jen telefonuji – poskytuji technické rady a doporučení, konzultuji a zajišťuji role netkané textilie. Skauti jedou na směny, stříhají, organizují, mluví s lidmi a šíří dobrou náladu. A kolem je další ohromná skupina lidí, kteří kompletují, skládají, sedí u šicích strojů a šijí a šijí a šijí. Vydrželi to neskutečně dlouho,” líčí Pavlína Kašpárková z firmy PFNonwovens. Za jaro i podzim dobrovolníci kolem Centra Vodárna ušili 13 571 roušek a 9 998 plášťů, a zpracovali tak více než 2,3 tuny darované netkané textilie. Vyrobené ochranné pomůcky pomáhaly jak v samotném Znojmě, tak v Moravských Budějovicích, Jevišovicích, Dačicích, Kunžaku, Pohořelicích atd. Putovaly do nemocnic, lékáren, k praktickým a dětským lékařům, do LDN, domovů pro seniory nebo záchranným složkám.

Junák – český skaut

Za spolupráci na textu a fotky děkujeme Pavlíně Kašpárkové a Kláře Procházkové

S Hodinou H v KAŽDÉ době

i Vánoce v Evropě. V prosinci byly na programu Vánoce s Hodinou H pro různé věkové kategorie dokonce i online. S rokem 2021 přijdou další novinky a bude se na co těšit.

Eva Havlíčková

Více informací o Hodině H najdete na www.hodinah.cz nebo přímo v jejím sídle v Hrnčířské ulici 111 v Pelhřimově.

Hodina H připravila v Pelhřimově i během této doby plně různých opatření a omezení mnoho zajímavých aktivit.

Mezinárodní dny i venkovní aktivity!

Mezinárodní den stromů a Mezinárodní den mytí rukou – to byla témata, kterými Hodina H ve spolupráci se Zdravým Městem Pelhřimov vyzdobila Školní

ulici a kterým připravila venkovní osvětové aktivity pro školky i pro veřejnost.

Další aktivity pozvaly účastníky k tematické procházce plné zajímavých úkolů, informací a šifer. Patřila mezi ně dýňová záhada, multi-sportovní aktivity, předvánoční putování

ROZTÁČENÍ časů nečasů

Jak pokračovat v propojování lidí a vztahů a setkávání... bez setkávání?

To je úkol, před který jsme jako Sdružení Roztoč v současné době postaveni. Jak smysluplně pokračovat v kroužcích a kurzech pro 400 účastníků, ale i v každoročních akcích roztáčejších v Roztokách kolo tradic a lidových slavností, obohacujících kulturní život města a tvořících jeden ze základních kamenů jeho identity?

Naše situace je samozřejmě podobná dilematům spousty organizací pracujících s dětmi, mládeží i dospělými a širokou veřejností na kultivaci vzájemných vztahů i vztahu k místu, kde žijeme, a na uměleckém a osobním rozvoji.

Možná se mezi sebou lišíme startovním místem (díkybohu jsme roky zvyklí pracovat a komunikovat online). Možná se od ostatních lišíme některými cestami, které jsme si našli, a které mohou sloužit jako inspirace. Každopádně první euforie, že učíme z velké části online dříve než všichni ostatní, netrvala moc dlouho – naše rychlost totiž znamenala také to, že jsme rychle narazili i na limity učení a aktivit na dálku.

A tak jsme začali hledat cesty, cestičky a kdejakou pěšinku.

CESTY A CESTIČKY

Bylo co vymýšlet a pustili jsme se s chutí do toho. Dramatické kroužky se zaměřily na práci s hlasem, přednes, tvůrčí psaní... a vznikl podcast Radio Roztoč, ve kterém se kromě literárně-dramatických děl objevují i hudební vstupy z jiných kroužků. Keramika učí formou výdejního okénka s hlínou, milým slovem a natočenými návody pro účastníky. Nezamýšleným důsledkem je, že kromě

děti z kroužku teď tvoří i sourozenci, rodiče, prarodiče... no prostě pec běží skoro pořád, a stejně nestíháme pálit. Akvarel má online komunitu ke sdílení děl, žongléři si točí a posílají video tutoriály, mnohé kroužky se scházejí k online lekcím přes Google Meet nebo v učebně Google.

„Lehkou práci“ mají jógy pro dospělé nebo individuální hudební kroužky fléten. Po drobném poladění zvuku a techniky (kvalitní mikrofon je základ) nám učení na dálku nedělá problém. Trochu špatně se dětem opravuje prstoklad.

Abychom se z toho nezbláznili a chodili také ven, učily občas některé kroužky, včetně výtvarných a tanečních, formou bojovky. A bojovky jsme připravovali i pro širokou veřejnost, samozřejmě s rezervací konkrétního času pro rodinnou skupinku, abychom si od sebe dodržovali pěkně bezpečnou vzdálenost. Podzimními bojovkami se probojovalo zhruba 2150 lidí.

V bojovkovém schématu, tedy v rodinných skupinách zapsaných na přesný čas, jsme uskutečnili i některé z našich největších každoročních akcí. Samozřejmě, nebyly tak velké jako obvykle, na mnohé zájemce se prostě nedostalo. Svátek světla, večerní cesta tmou, obrazy a světelnými objekty, trval tři večery, aby se dostalo na co nejvíce lidí. Přesto se nám více než 500 účastníků nevešlo – ale zato měli zcela výjimečnou možnost si akci prožít v tichu a soukromí a byli za to velmi vděční. Podobně to bylo s Malými jesličkami (ty obvykle bývají „živé“). A každoroční akci Vánoční knihkupectví, kde dobrovolníci vybírají a prodávají ty nejlepší knihy z knižního trhu, jsme letos pojali jako e-shop. S obrovským úspěchem.

SETKÁVÁNÍ BEZ SETKÁVÁNÍ

Jak ale společně být, jak spolu tvořit, jak spolu vytvořené sdílet? Práce kurzů a kroužků se rozprostřela do rodin a chyběla nám radost ze společné tvorby a možnost se s ostatními o výsledek podělit. V předvánočním čase jsme proto přišli s myšlenkou Adventního kalendáře, ve kterém se každý den objeví nějaká drobná radost. A tak si kdokoliv mohl na našem webu po každý z 24 dní otevřít okénko – a v něm najít namluvené autorské texty, animované filmy, obrazy od dětí či dospělých, nebo třeba důmyslné

puzzle. Ostatně, na www.roztoč.cz/ adventní-kalendář vše je i nyní. Bylo to pro nás 24 dní radosti, napětí, nečekaně intenzivní spolupráce mezi kroužky různých typů a oborů a samozřejmě spousty práce – ale výsledek rozhodně stál za to. A k našemu velkému překvapení nebyl Adventní kalendář obohacující jen pro nás, ale měl velké ohlasy i u lidí, kteří Roztoč tolik neznají a měli jen matnou představu, co v jeho kroužcích vzniká.

A DÁL?

Online možnosti jsou těkavé a vysoce konkurenční – o ochotu sedět u počítače chtě-nechtě bojujeme se školou a spoustou dalších aktivit a nutností. A přestože to ještě v listopadu vypadalo, že všichni zvládneme učení na dálku po dlouhé měsíce, během prosince se nálada ve společnosti prudce změnila – a spolu s ní i ochota těch, co do našich kroužků chodí, pokračovat na dálku.

A tak v tuto chvíli znovu hledáme nové cesty. Některé kroužky už poněkoliště hledají nové podoby (třeba dramatiky tvoří divadla v krabici pro jednoho diváka a jednoho loutkoherce). Ale jiné, zvláště ty pro menší děti, ke svému dálkovému běhu potřebují

tak obrovské nasazení rodičů, že není sil v nich pokračovat dál, dokud se nebude možné setkávat alespoň na individuální výuku.

Znamená to pro nás nové hledání, a tentokrát je to hledání finanční. Kurzovné za kroužky, realizace akcí a granty a dotace na naši činnost jsou základy našeho financování, a všechny tři jsou v současné chvíli zásadně snižené nebo velmi, velmi nejisté. Fixní náklady přitom zůstávají stejné a hledat místa, kde šetřit, aniž bychom žádnou část naší činnosti neohrozili dlouhodobě, je extrémně složité.

A tak přesto, že jsme k našim kroužkům i akcím našli spoustu smysluplných podob, variant a tváří, nemusí

to stačit pro to, abychom je mohli, až to bude možné, znovu otevřít. Pokud budeme chtít jako Roztoč přežít dál, budeme muset čerpat z toho, co jsme si vybudovali a naspořili za 24 let naší existence, co jsme někdy explicitně, někdy jen skrytě seli, okopávali a živil. V tuto chvíli pro nás bude naprosto zásadní podpora našich současných a bývalých členů, příznivců, pravidelných i občasných návštěvníků akcí a prostě těch, do jejichž světa Sdružení Roztoč po léta patří jako jeho stálá součást. Dobrodružství rozhodně nekončí, spíše začíná.

Zuzana Šrůmová

Sdružení Roztoč, z.s.

foto ze Svátku světla Jakub Souček

Místo na kole jedeme ONLINE

V první vlně jsme netušili, co dělat. Ze dne na den nás zavřeli, takže bylo nutné zrušit plánované výpravy a naši největší akci Jarní cyklokros.

Jenže co s tím? Ztratit kontakt s dětmi? Mít půl roku (a teď víme, že i déle) volno? A co pak, budou se chtít děti vrátit?

Nereagovali jsme sice tak rychle jako spousta jiných oddílů, ale nakonec jsme s onlinem začali.

Týdně máme online schůzky, na kterých dáváme na výběr z více možností aktivit, organizujeme distanční aktivity, natáčíme videa, nabízíme výzvy, a hlavně – jsme stále v kontaktu s dětmi. Jistě, stejně jako ostatní i my se těšíme, až se zase budeme moci

potkat, až sedneme na kola a budeme ujíždět s protivětrem v obličeji, ale online nám toho hodně dal.

Zjistili jsme, že:

- když se něco nestihne udělat, tak to

- prostě nebude a uděláme to později,
- máme úžasné děti, které se našich schůzek chtějí zúčastnit, i když mají celý den online školu,
- máme úžasné rodiče, kteří nás podporují a naši práci sledují,
- inspirovat se od ostatních oddílů je super, a hlavně pak vznikají nové a větší věci,
- i my můžeme někoho inspirovat tím, co děláme,
- spolupracovat se vyplatí a začali jsme aktivity dělat v tandemových skupinkách.

Jistě, občas už docházejí síly, motivace a energie a máme chuť přestat, zakutat se někam do nory a přečkat tuhle situaci zimním covidovým spánkem, ale pak se ohlédneme a zjistíme, že nám to za to stojí.

Zkrátka, online nám hodně vzal, ale také dost dal. Jsme vděční za tuto zkušenost, ale už by to stačilo, ne?

Za 213. pionýrskou skupinu UFO
(cykloturistický oddíl)

Mája Šafaříková

Online, nebo OFFLINE

Pro organizátory to znamenalo hlavně náročnější technické zajištění a propracovaný prodej online vstupenek.

Celostátní vzájemná výměna zkušeností se s organizací online poprala skvěle, účastníci mohli taktéž posílat své video-přednášky dopředu.

Táborníci nasadili pozitivní mysl a umějí obojí, neb všechno má své pro a proti. Samoobslužný orientační běh, online koncert či připojení na online oddílovou schůzku z letiště v Amsterdamu? Nejen to si táborníci z České tábornické unie zažili v hou-pavé době koronaviru!

JAK JSME SE K TOMU POSTAVILI?

Každá změna nás prověří, a pokud se i v nepříznivé situaci zvládneme adaptovat na změnu, pak nás to může společně posílit. Ze začátku jsme omezení vnímali s mírnou obavou a mnozí z nás byli z představy online schůzek a rušení akcí smutní. Řekli jsme si však, že je to výzva. Přestali jsme se dívat na to, co nemůžeme, a začali řešit, co můžeme. Některé akce jsme sice zrušit museli, ale mnohé jsme přesunuli do online světa či je přizpůsobili tak, aby se mohly konat v souladu s vládními nařízeními. Vzniklo tak mnoho skvělých nápadů, které by jinak nevznikly.

POUŽÍVÁME ONLINE NÁSTROJE

Mezi táborníckými oblastmi využíváme pro schůzky Microsoft Teams, Google Meets a další. Více jsme se zaměřili i na celkové vzájemné sdílení informací online, rozhoupali více sociální sítě, elektronický zpravodaj i webové stránky našich klubů, oddílů a osad.

CO NÁM TO VZALO A DALO?

Nemohli jsme se fyzicky poplácat po zádech, ale za to nás online svět naučil věcněji komunikovat, držet se pevněji rádu velkých porad, i si dopředu připravit podpůrné materiály, které online komunikaci ulehčí. Začali jsme dělat školení online, a mohli se tak zúčastnit i ti, kteří by se ze zdravotních důvodů nemohli dostavit osobně, i kdyby to šlo. Dalo nám to

radost, dobrou zkušenost a prohloubilo týmovou spolupráci i celkové procesní myšlení.

TRADIČNÍ AKCE JSME PŘESUNULI DO ONLINE PROSTŘEDÍ

Festivally **Porta** a **Brána** se převlékly do online kabátu. Organizační tým upravil pravidla a účastníci zaslali nahrávky písní online předem. Organizátoři přesunuli i finále do studia, odkud vysílali živě, a diváci mohli sledovat finálové nahrávky účastníků ze svých domovů živě na Facebooku a Youtube i hlasovat online. Koncert ePorty se konal také online.

JAK JSME PŘIZPŮSOBILI VENKOVNÍ AKCE?

Samoobslužný orientační běh i poznávání historie!

Procházet městem či přírodou sami, mimo skupinu, má i své výhody. V tichu máme více prostoru všimnout si detailů a ponořit se i do svého nitra. Jak potvrzuje Majda a Bára z pražského tábornického oddílu Bílí Delfíni, vše se dá přizpůsobit! „Na jaře jsme akce převážně rušili nebo je přesouvali do online dobrovolných úkolů, na podzim jsme už vymýšleli takové aktivity, které jsou více v souladu s našimi hodnotami.“

Netradiční orientáček probíhal v lese od rozednění až do setmění. Pro účastníky byla připravena trasa, kterou si mohli proběhnout či projít v průběhu celého dne. Mapa byla k dispozici předem ke stažení. Na začátku trasy si každý účastník zapsal čas a na každém kontrolním bodě trasy opsal příslušný symbol. Na konci trasy si každý samo-

statně spočítal celkový čas a následně poslal symboly z kontrol, případně záznam sledování polohy z aplikace na e-ma organizátorů. Účastníkům stačila ke zvládnutí vytištěná či stažená mapa, kompas nebo buzola, běžecké boty, pití a dobrá nálada. I v letošním roce sdílejí Bílí Delfíni tyto nápady s ostatními oddíly a jsou schopni na danou situaci ještě lépe reagovat a vzájemně se inspirovat.

Praha je krásná, a bez davů lidí ještě nádhernější. A proto Bílí Delfíni připravili další samoobslužnou hru po Praze, při níž si účastníci mohli vyvětrat hlavu:

„Vzdušný proud náhle klesl, avšak v další vteřině okamžitě vystřelil o několik metrů výš. Ale na orla si žádný sebestřeštěnější vítr nepřijde. Je pán oblohy a pod ním se v celé své kráse rozkládá Praha. Stačí jen lehce pootočit křídly a vybrat si z chutně vyjadajících kořisti. Sletěl tedy níž a zvyklý na pozornost se usadil na špici jedné z tepaných lamp Malostranského náměstí. Nikdo k němu však nezvedal fotoaparáty ani si na něj neukazoval. Orel se pořádně rozhlédl a došel k závěru, že společnost mu bude dělat jen průvan prohánějící se klikatými uličkami.“

*Kde: okolí Malostranského náměstí
Kdy: od soboty 30. 1. do neděle 7. 2.*

JAK ŘEŠÍME PRAVIDELNÁ SETKÁVÁNÍ?

Především na Facebooku se mezi táborníky oblíbila úkolová výzva, kdy konkrétní oddíly, kluby a osady přidávají na své FB stránky informace o tom, jak a kdy bude probíhat online setkání, dávají sem pravidelné úkoly, návody na různé výrobky, které si každý může doma zvládnout vyrobit, poté je nafotit a pochlubit se ostatním.

Oddíl T. K. Orion z Českých Budějovic například přidával během listopadu a prosince každý týden jeden až dva úkoly, hry, hádanky a soutěže na svůj oddílový FB profil. Za všechny úkoly bylo možné získávat body a u každého byl předem stanovený časový limit pro splnění.

I v budoucnu může být online nástroj nápomocen, především tehdy, pokud se nemocné dítě chce pozdravit se svými kamarády, ale nemůže přijít na oddílové setkání osobně.

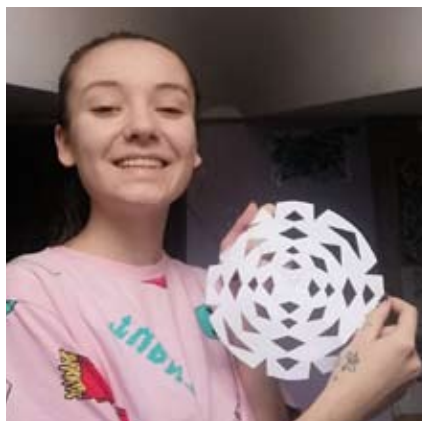

VZDĚLÁVÁME SE, ZPÍVÁME, TVOŘÍME A HRAJEME SI ONLINE

Tradiční Uzlařskou regatu letos táborníci připravili online. Malí i velcí táborníci se mohli naučit vázat důležité uzly, a to např. loďák či rybářskou spojku, díky skvělému video manuálu, který v T. K. Průzkumník z Kolína připravili a zveřejnili na YouTube. Turistický oddíl Roj využil pro společné hraní her Discord servers, a všichni si tak mohli zahrát oblíbenou hru Krycí jména.

Některé tábornícké kluby, oddíly a osady se přes video učily poznávat stromy a rostliny pomocí fotoprezentací a vedly tematické diskuze. Jiné zase přidávaly foto návody na výrobu vánoční dekorace či společně zdobily vánoční perníčky online a sdílely své

výtvořily. Oblíbenou aktivitou se staly také online zpívánky.

SE SVÝM ODDÍLEM ONLINE I NA CESTÁCH

Co ONLINE dal? Také i mnoho veselých zážitků a heslo „Online dálku přechází“.

Tomáš z T. K. Arnika vzal online „za své“:

„Po třítydenním relaxu pod brazilským sluncem se ocitám na amsterodamském letišti, na kterém mě čeká osmihodinová pauza před nástupem do letadla směr Praha. Byl pátek a já už dlouhý čas dopředu věděl, že hlavní náplní čekací pauzy se stane účast na online schůzce oddílu T. K. Arnika. Den se tedy přehoupal do pozdního odpoledne a já se přes mobilní zařízení uprostřed letištní haly připojuji mezi své kamarády do právě probíhající schůzky. Rázem jsem zapomněl na pochmurné zimní období a přenesl se na virtuální setkání probíhající několik set kilometrů daleko. Den byl hned lepší. Konečně jsem se zase setkal s oddílovými soupeřníky. Jak schůzka plynula, musel jsem vykonat celkem náročný přesun přes všechny bezpečnostní kontroly. Ale stále, pořád online! Jistě, při osobní kontrole jsem mobilní telefon chtěl nechtěl musel odložit na posuvný pás směřující ke skenovacímu zařízení, ale stále jsem zůstal připojen. Tato schůzka tak nejspíše v mé paměti zůstane hodně dlouho, neboť se z tak nepravděpodobného místa na schůzku již nikdy nepřipojím. Zkrátka tento den jsem byl neskutečně rád za ONLINE!“

Všechno zlé je k něčemu dobré!

Kateřina Tomanová a spol.,
Česká tábornícká unie

Tomíci v době KORONAVIROVÉ

HOŘCOVÁ VÝZVA

Jarní první vlnu jsme si zpestřili velkou spolkovou hrou. Šest týdnů dobrodružství, sto různorodých úkolů pro tomíky všech věkových kategorií ze všech koutů republiky. A tentokrát nejen pro ně, do hry se pustili rodiče, sourozenci nebo přátelé oddílů.

Hořcová výzva přilákala 2 087 hráčů ze 76 oddílů. V mnohých rodinách otočila život naruby (v tom dobrém slova smyslu). A snad i trochu pomohla překonat právě první týdny, kdy jsme se učili žít se všemi koronavirovými

omezení. Oddíly i jednotlivci si kontrolovali aktuální pořadí na webových stránkách hry, vzájemně se hecovali na Facebooku a hledali možnosti, jak bezkontaktně sdílet zážitky. Hořcová výzva nás rozptýlila a okořenila dny strávené doma i venku v přírodě.

TOMÍCI V „ONLAJNU I OFLAJNU“

Oddíly od března objevovaly svět online schůzek; učili jsme se fungovat v prostředí skupinových video hovorů, hledali jsme cesty, jak program překloupat do bezkontaktní formy a zachovat pocit, že děláme něco společně. Bylo to všechno nové, pro někoho víc lákavé, pro někoho naopak odrazující.

Například tomíci z TOM S. T. A. N. si pochvalují to, že na onlajn schůzkách se mohou vidět i s těmi, kteří nejsou přímo z jejich města a za běžných okolností s nimi jezdí pouze na letní tábory. Na onlajnovkách si vyzkoušeli například programování Ozobotů nebo programovací jazyk SCRATCH. Video hovory také někteří vedoucí vidí jako rychlou cestu pro organizační schůzky oddílů. Často například vedoucí studují v jiném městě nebo mohou až po tom, co uloží děti k spánku, a takto mají více možností se sladit. Na druhou stranu děti u počítačů tráví kvůli škole už tak mnoho času,

Znovu se vracíme k distančním aktivitám

že některé oddíly zredukovaly četnost onlajnovek a soustředí se na program venku, oflajn. Například TOM Zlaté šípy s úspěchem střídají oflajn a onlajn akce po týdnu. Tomíci z Olomouce (a nejspíše nejen oni) mají zkušenost s menší účastí dětí právě na onlajn schůzkách oproti schůzkám, které proběhly v čase uvolnění opatření. Téměř o dvě třetiny. Stejně tak u Lotrů z Hronova je nyní už o onlajn schůzky zájem velmi malý, proto organizují schůzky už jen pro družinu dětí ve věku 12–15 let. Naopak na výletě do Broumovských stěn v prosinci se sešel až na několik jedinců celý oddíl o 42 lidech. Výzvou je nyní pro Lotry vymyslet celodenní program na jarní prázdniny tak, aby děti byly venku a zároveň nepotřebovaly doprovod rodičů. Nyní, vlastně skoro po roce, už je někdy těžké vymyslet originální onlajn program. Na druhou stranu jsme se naučili ve virtuálních klubovnách pohybovat a zkusíme nové věci. A co je hlavní? Moc se těšíme, až zase dojde k uvolnění opatření a program poběží normálně. Každé takové příležitosti si o to víc vážíme.

Anežka Klabanová

KILOMETRY S LEGIONÁŘI

Ku příležitosti vzniku samostatného československého státu se tomíci rozhodli přijmout výzvu „Dostaňme legionáře domů“ a během středy 28. října 2020 se vypravili do přírody. Samozřejmě ne s celým oddílem, ale každý sám, případně se svou rodinou. Výzva vznikla v brněnském oddíle TOM Rokytná a rozšířila se rychle po celé republice.

Cílem bylo připomenout si osudy legionářů, kteří se významně podíleli na vzniku naší republiky. A aby se legionáři dostali domů, museli urazit cca 29 000 km. Výzvy se účastnilo celkem

203 lidí. Celkem ušli 1635,7 km a při avizovaném přepočtu (1 km ve skutečnosti = 20 km legionářských) jsme legionáře tedy dostali nakonec opravdu domů. Bylo to krásných 32 714 km. Výlety se uskutečnily po celé naší republice: Jeseníky, Brno, Rapšach, Kralovice, Beskydy, Ostrava, Jizerské hory, Polabí atd., ale také Polsko, Rakousko. Nejstarším účastníkem byla osmdesátiletá babička, nejvíce kilometrů na jednu osobu bylo 27 km a nejpočetnější oddíl, který se do výzvy zapojil, byl TOM Práčata Rapšach.

Regina Böhmová, TOM Rokytná Brno

KOLOTOČ NÁPADŮ

Online svět oddílů a vedoucích nás inspiroval. Zkusili jsme tedy připravit sérii setkání vedoucích, rádců či instruktorů na různorodá témata. Setkání, která jsme nazvali Kolotoč nápadů, probíhají

na platformě Google Meet. Snažíme se v každém „kole“ představit určitý segment naší oddílové práce a inspirovat ostatní. Setkání nejsou uzavřená pouze pro tomíky, přidat se mohou i ostatní. Jaká témata jsme zvolili? Nejprve jsme se věnovali online schůzkám a nabízeli nejrůznější tipy na aktivity. Následovalo kolo o „oflajn“ akcích, kde celá řada oddílů nabízela své nápady. Potkali jsme se také nad Google nástroji, sdílenými disky a dokumenty, jiným tématem pak byl Facebook a jeho role v oddíle. V lednu proběhl první Kolotoč ze série celotáborových her – v tom prvním budeme mluvit o bodovacích systémech. Témata jsou ale vlastně jen jedním z důvodů, proč se ho desítky vedoucích účastní. Tím druhým je možnost se potkat napříč spolkem, představit svou cestu v daném tématu, vyslechnout si ostatní, které bychom potkali třeba jen jednou za dva roky na sněmu Asociace TOM. Inspirace a vzájemná podpora je to velká!

Tomáš Hurt

PEKLI JSME KOUZELNÉ SUŠENKY

Páteční odpoledne 15. ledna jsme si zpestřili pečením kouzelných sušenek. Lucka s Natálkou nám krok za krokem předvedly, jak si tuto lahůdku doma připravit. Nelenili jsme a společně s nimi jsme míchali, ochutnávali, zdobili a nakonec si pošťákli na parádních sušenkách.

TOM Zlaté šipy Valašské Meziříčí

Objevujeme NOVÉ možnosti

Doba je složité, o tom není pochyb, pionýrské oddíly a skupiny ale nemohou čekat, až nám vládní PES činnost dovolí v našem běžném režimu, a proto nabízejí dětem činnosti, které vyhláší online.

Smyslem ale není sedět doma u počítače, i když schůzková činnost tak někdy probíhá, zpravidla spíše pro upřesnění podmínek, organizaci a také, aby se děti z oddílů viděly-potkávaly. Cílem ovšem je zvednout děti ze židlí a připravit jim aktivitu, která je zaujme.

Pionýr nyní nabízí tři základní aktivity, do kterých se mohou děti zapojit.

ODBORKY

Jde o tradiční projekt nabízející příležitosti více rozvíjet to, co dětem jde a co je baví, nebo se naučit něco zcela nového. Některé z nich se dají pořádně plnit jen spolu s oddílem na schůzkách, při akcích či výpravách. (Ty běžné vycházejí z toho, co v oddílech běžně děláme, každá obsahuje sadu aktivit, které budoucí odborník musí splnit.) Aktuálně nabízíme e-odborky (Fotograf, Kuchař, Ochránce přírody, Výtvarník), které je možné získat i teď. Pomoc a radu dětem v případě potřeby nabízí zkušený průvodce.

VÝZVY

Výzvy čerpají ze všech pionýrských odborek – každý týden nabízíme tři výzvy, které vycházejí z pionýrských odborek, výzvy se střídají z různých odborností. A děti si mohou vybrat, které splní, o splnění výzev předává informaci od-

dílový vedoucí. V lednu jsme spustili také výzvy pro oddíly, ty už předpokládají zapojení vedoucích a trochu přípravy, plánování a kreativity, proto je na ně čas několik týdnů.

BABI, DĚDO

Jde o mezigenerační projekt podporující vztahy a komunikaci mezi dětmi a jejich prarodiči, v lednu a únoru přichází s novými úkoly, a to pod heslem Babi, dědo – vzpomínka na 80. léta. Opět budou důležití prarodiče našich dětí, půjde totiž o jejich vzpomínky na 80. léta, která umožní našim dětem do této doby lehce nahlédnout.

Zapojit se mohou všechny děti, nejen ty oddílové, ale také jejich kamarádi a nečlenové. Samotné zapojení je jednoduché, děti zjišťují informace od babiček nebo dědečků, a to buď vlastních, nebo „půjčených“, povídají si s nimi o tom, co se dělo v letech osmdesátých, co je zajímalo nebo ovlivňovalo, a společně vybírají úkol, který by mohli splnit. A pak už jen stačí pustit se do plnění.

Připraveno máme hned osm osmdesátkových úkolů:

* **Vzpomínka na taneční a plesové sezóny** – cílem je zapátrat s babičkou a dědou ve starých albech, najít fotky z plesové sezóny a třeba se od babi nebo dědy naučit nějaký oblíbený tanec jejich mládí. Události 80. let – asi hlavně 17. listopad 1989, kde děti zjišťují, co se dělo. Zahrají si na novináře, v reportáži zachycují vypravování babičky či dědy, co se dělo u nich.

* **Filmy** – babičky a dědové měli jistě v 80. letech své oblíbené filmy, děti se dívají na jejich oblíbené herce a příběhy. A pak píší recenzi jednoho takového filmu (včetně toho, jak se líbil prarodičům a jak dětem).

* **Hudba** – děti pátrají s babičkou a dědečkem v jejich hudební paměti a společně sestavují hitparádu 10 písní z 80. let 20. století, mohou si nějakou vybranou písničku zazpívat a natočit si video.

* **Předměty, které „frčely“** – walkmen, digihra, mončičák, tatra ad., to jsou typické předměty osmdesátek, děti mají u prarodičů zapátrat, zda nějaký takový předmět nemají, a seznámit se s ním, vyzkoušet jej, a hlavně nám o tom dát vědět ;).

* **Móda** – balonové sukně, námořnická sáčka, mrkváče, plísňáče, džíny a džínové bundy do pasu ad. Děti oblékají připravené postavičky do oblečení 80. let, zjišťují, co ráda oblékala babička a děda. Babička určitě pomůže s výrobou papírového modelu, ten pak vyfotí a s krátkým popisem, oč jde, nám pošlou.

* **Sportovec** – jací byli oblíbení sportovci dědečků a babiček? Zavzpomínejte, hledejte a vytvořte kartu sportovce – údaje o životě, sportovní úspěchy a třeba i dohledáte, co dělá oblíbený sportovec dnes. Kartu vyfotíte a obrázek nám pošlete.

* **Výprava na místo, které mělo v osmdesátých letech pro babičku nebo dědu význam** – možná zrekonstruované Národní divadlo nebo kavárna Slávie a celá řada jiných nádherných míst. Děti zjišťují u dědy nebo babičky, zda mají takové místo, na které si pamatují právě z 80. let, a vylákají je na společnou výpravu. Těšíme se na fotky, videa anebo psaní o tom, jaké to bylo, jak se takové místo změnilo. Více o projektu se dozvíte na pionyr.cz/babidedo

Oddíly a skupiny ale přicházejí s celou řadou aktivit samy, je toho spousta, a tak vám přinášíme alespoň malou ochutnávku:

PS Safír Kdyně – tvořivé výzvy a bezkontaktní hra

Oddíl má děti, které neumějí číst ani psát, tak bylo jasné, že výzvy musí být jen pomocí obrázků a fotek, aby děti viděly, jak to mají dělat. Bezkontaktní hru tvořila série pěti fotek v místě bydliště, kde se děti musí vyfotit na důkaz, že tam byly.

oddíl Brabrouci, Modřice – výzvy, hry i kvízy

Pustili se do aktivit tak, aby děti vstaly od počítačů a zároveň si trochu aktivně procvičily i táborské dovednosti, např. vyrábění krystalů ze soli, přespání doma ve spacáku či hledání soch v okolí bydliště. Kromě výzev přidali i část „Zábava“, kde si všichni můžou zkusit nejen zábavné kvízy. Úspěch měla bezkontaktní venkovní hra po Modřicích, při které se sbíraly kousky kódů podle fotonávod.

PS Jitřenka Kdyně – čtenářská výzva a pestrobarevné šaty

Skupina připravuje čtenářské výzvy – pokaždé, když děti přečtou nějakou knihu, tak ji vyfotí, pošlou ji a vedoucí ji zapíše do tabulky. Cílem je zaplnit celou abecedu. Další úkol je obrázek postavičky, která bude mít vystřiženou část oblečení, například šaty. Děti mají za úkol jít s postavou do přírody a vždy ji přiložit k nějakému povrchu či krajině a vyfotit ji. Každý tento povrch nebo krajina tak postavičce propůjčí chybějící část oblečení.

oddíl Iktómi, Brno – dubánci, kešky i šití kostýmů

Posílají rodičům a dětem různé tipy na výlety, tvoření, hry, knížky, půjčují oddílové deskové hry, posílají „výukové“ materiály a zároveň prosí o zpětnou vazbu, aby napsali nebo vyfotili, jak se jim podařilo úkoly splnit. Děti tak třeba dostaly za úkol vyrobit dubánky. Další úkoly byly zasazení žaludů, najít multicache, výroba draka, skákání přes švihadlo a děláni kliků, psaní básničky, výroba indiánských kostýmů ad.

Lvičata, Praha – šifrovačka v okolí klubovny

To, že nám zakázali dělat schůzky, ještě neznamena, že necháme děti sedět doma na zadku! Hned v pondělí potom, co zavřeli úplně všechno, měli místo schůzky pro děti připravenou šifrovačku po stopách v okolí klubovny. Děti měly týden na to celou hru projít. V aktivitách pro děti pokračují i nadále.

PS Údolí slunce Hamry nad Sázavou – Schůzky v kýblu

Co se schůzkami, když jsou zakázané a nechcete se pouštět do on-line, kterého mají školáci už tak dost? My vrazili vše do kýblu. Ze starých kyblíků od jogurtu, které dobře těsní, pomocí pionýrské igelitky, papíru, izolepy, nůžek a fix vytvořili pionýrské schránky na schůzkové úkoly. Děti prostřednictvím vývěsky, SMS zprávy a FB stránek získaly návod, od kdy a kde najdou první schránku. Ta obsahovala úkol, drobný dárek a indicii k další schránce. Vlastně zjednodušený geocaching. Schránky jsou venku, v přírodě, takže v rámci zdravotních procházek, které jsou povolené, je možné je navštívit bez omezení.

10. PTO Severka Brno – Když nemůžeme na výlety do přírody spolu, tak aspoň každý zvlášť

Co dělat, abychom přiměli děti chodit na výlety do přírody, i když nebudeme spolu? Odpovědí je „Severácká desítka“. Cíl výzvy je jednoduchý. Ujít za týden alespoň 10 kilometrů. Tuto výzvu pro snadné porovnávání založili v Endomodu, což je webová i mobilní aplikace. Kilometry lze zaznamenávat během chůze, nebo následně ručně přidat v aplikaci. Dále posílají rodičům tipy na zajímavé výlety v okolí klubovny, na které se mohou vydat.

PS Chomutov – Detektivka na naučné stezce

Vytvořili hru venku po trase. Zvolili trasu po naučné stezce po československých opevněních na vrch Kočičák. Se souhlasem zřizovatele stezky pro tuto trasu vytvořili příběh detektivního pátrání. Účastník se stává detektivem a vyšetřuje krádež náhrdelníku. Na jednotlivých stanovištích pátrá po důkazech a také projde malým dopravním kvízem. V závěru hry se ukáže, jak se při detektivní práci osvědčil. Pokud si vedl dobře, odhalí pachatele.

*Připravil Martin Bělohlávek,
předseda Pionýra*

POMOZME SI vzájemně!

Po letním vydechnutí na táborech, výletech, vzdělávacích a prvních podzimních schůzkách opět přišla stopka.

Na jaře se úsek kancelář a úsek mládeže Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) pokusily podat pomocnou ruku vedoucím mládeže projektem Společník, jehož obsah je možné využít v jakékoliv době. V podzimním čase byl vyhlášen projekt nazvaný Společnice.

Jeho cílem bylo v nepravidelných intervalech představovat cesty, jakými se vedoucí vyrovnávali s dalším omezením činnosti kolektivů. Opět tak vznikala zásobárna námětů, inspirace pro formu kontaktu s dětmi nebo pro obsah online schůzek a dalších aktivit. A nápadů přicházelo obrovské množství. Bylo fascinující sledovat, jak se ty činnosti od jara posunuly. Na jaře jsme se drželi s rodinami doma nebo na zahradách a plnili úkoly, ať už pohybové nebo dovednostní, samostatně.

Na podzim se soustředili na intenzivnější propojování dětí s heslem: „Každý sám, přesto spolu!“ Kromě pravidelných i nepravidelných online setkání se objevilo úctyhodné množství výzev nejrůznějšího charakteru – od pohybových přes kreativní k vědomostním. A tak jsme na sítích sledovali fotky podzimních mandal nebo třeba dýňování v Pňově, kde hasiči v říjnu rozvezli dětem dýně a jejich úkolem

bylo je vydlabat, zanést ke zbrojnici a rozsvítit. Jinde byly podobným způsobem nazdobeny obecní nebo hasičské vánoční stromečky. Opakovaně se objevilo také téma světla. Kromě adventního svícení se rozsvěcely třeba také lampiony zavěšené na branky, ploty, vrata místo tradičních průvodů (Oznice, Ratenice).

Asi nejhojněji byly zastoupeny kreativní činnosti – malování a vyrábění všeho druhu. Někteří již stihli namalovat obrázky a napsat příběhy do dalšího ročníku literárně-výtvarné soutěže Požární ochrana očima dětí a mládeže. Bylo však skutečně úžasné sledovat, že většina výrobků byla někomu určena – vánoční dekorace pro seniory z obce, novoroční přáníčka nebo třeba panenky pro klienty domovů seniorů.

Spousta sborů pro své svěřence připravila nejrůznější bojovky, cesty za pokladem, stezky. Většina z nich fungovala na obdobném principu. Děti si samy (nebo s rodiči) vyzvedly u hasičské zbrojnice herní karty/plány hry/pravidla hry a vydaly se popsanou cestou po okolí hledat a plnit úkoly. Někde se šlo za pohádkou, jinde s piráty za pokladem, někteří si museli lámat hlavu nad šiframi. V cíli si děti samoobslužně zkontrolovaly své odpovědi, tajenky, řešení a vyzvedly si drobné odměny.

Milou specialitou pak byly mikulášské nebo vánoční stezky

s anděly, čerty nebo světélky. K adventu se vázaly také hojně zastoupené adventní pohybové výzvy a netradiční mikulášské nadílky.

Mnoho aktivit bylo propojeno fotografiemi. Foceny byly splněné úkoly – výrobky, obrázky, splněné testy nebo šifry,

ale objevily se také fotosoutěže na daná témata, dokonce i tradiční hra na slepou bábu se objevila v online verzi (poznej svého kamaráda z výřezu fotky).

Některé sbory se pustily také do online vzdělávání. Tak například v Divišově nebo Kamenici uspořádali online plnění specializací.

V Bozkově bylo vymyšleno množství nejrůznějších kvízů a testů především z oblasti požární ochrany.

V Morkovicích nezveřejňovali šifry, hádanky, úkoly online, ale na dveřích hasičské zbrojnice. A body za jejich plnění se započítávaly do celoroční oddílové hry.

Svoji vlastní „společnici“ si vyrobily děti z SDH Jiřice – aktivity posílaly děti, a vyrobily tak brožuru pro všechny.

A jak další uzávěru vidí Monika Němečková, náměstkyně starosty SH ČMS?

„Na čísla a statistiky nezbyvá čas a energie. Jsem však nesmírně hrdá na všechny vedoucí, na jejich obětavost, na to, že si snaží poradit v nelehkých chvílích a hledají cesty, jak být s jejich dětmi. Hledají cesty, jak je motivovat, aby byli odpovědní a dodržovali stanovená opatření, hledají cesty, jak „být spolu“. Vedou mládež k pomoci bližnímu. Mnozí se i letos zapojili do dobrovolnických a charitativních projektů Květinový den Ligy proti rakovině nebo 72 hodin České rady dětí a mládeže a dalších. Velmi jim za to děkuji!“

Jaroslava Čechrdlová
SH ČMS

DEBRUJÁŘI v TYMY

Debrujáři se sešli v SVČ TYMY po dvou měsících

Sotva jsme se v září stihli všichni poznat a třikrát sejít, už byla všechna volnočasová střediska z rozhodnutí vlády uzavřena kvůli hrozící infekci covid-19. O to více jsme se těšili na opětovné setkání. Den D nastal v úterý 8. prosince a ještě v ten den jsme všichni neochvějně doufali, že do vánočních svátků se stihneme sejít několikrát.

Na první schůzce po dvouměsíčním „distanci“ si kluci mohli vybrat, co budeme společně dělat, a volba padla na výrobu papírových vrtulek. Virničků si každý vyrobil několik a děti byly velmi mile překvapeny, jak se ty jejich vrtule krásně točí. A protože o pár dní dříve naděloval Mikuláš se svojí družinou, tak o svou výslužku nepřišli ani debrujáři, kteří dorazili do SVČ (Středisko volného času) TYMY.

Před odchodem domů si debrujáři plánovali, jak vrtulkami „panenkou“, „sněhovou vločkou“ a „trojúhelníkem“ potěší své příbuzné i spolužáky ve škole, a drželi jsme si palce,

aby těch příležitostí k pobavení kamarádů bylo v budoucnu co nejvíce. Sotva se týden s týdnem sešel, už přišla informace, že vánoční prázdniny budou dětem o dva dny prodlouženy, a tudíž se do Vánoc uvidíme už pouze jednou jedinkrát. Druhou a zároveň poslední prosincovou schůzku jsme využili k výrobě těžítek – sněžítek.

Barbora Winklerová a debrujáři z TYMY
foto SVČ TYMY Holešov

CoderDojo za COVIDU

Covid samozřejmě hodně ovlivnil i chod našich klubů. Naši šampioni a mentoři se ale postavili pandemii čelem.

A to nejen tím, že se hlavně během první vlny zapojili do různých dobrovolnických aktivit (šití roušek, tisk ochranných štítů na 3D tiskárnách, sdílení kapacity počítačů k hledání vhodné vakcíny atd.), ale rychle se přizpůsobili nové realitě distančního vzdělávání a nabídli nindžům online výuku.

Online výuka probíhá i nyní. A je to pro nindži nejen možnost dál se vzdělávat, ale i udržovat kontakt s kamarády z CoderDojo. Více než polovina aktivních klubů nabízí svým nindžům online hodiny. Díky online formě mají i nindži z jiných koutů republiky možnost připojit se na hodiny jiných klubů. Virtuální prostor ale ani na výuku programování není ideální a všichni se již těší, až bude možnost začít se opět scházet v knihovnách a zavřených školách. Pandemie nám také zprvu překazila plány na velké setkání celé komunity **DojoCon – Praha 2020**, které mělo proběhnout na Vysoké škole ekonomické, a také cestu na mezinárodní setkání CoderDojo v Dublinu (Coolest Projects). Vše se nakonec s malým zpožděním podařilo uspořádat alespoň v online prostoru. DojoConu se dokonce zúčastnilo přes 50 účastníků z CoderDojo i z řad veřejnosti. Kromě

online DojoConu, kde měli účastníci možnost zúčastnit se tří workshopů (Bezpečnost na internetu, Programování webové stránky a Zdravě u počítače pod vedením zkušené fyzioterapeutky), kluby uspořádaly také zajímavé online akce.

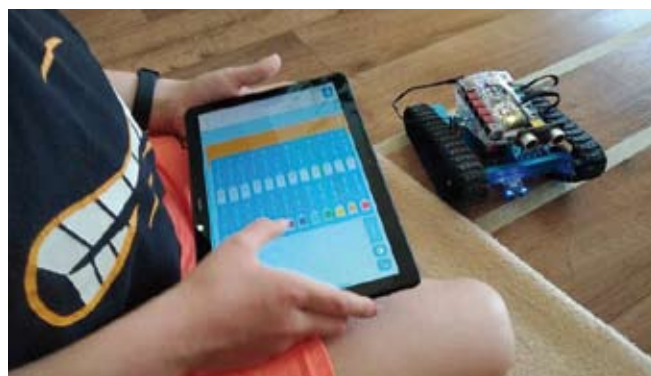
Jedna byla se sociálním robotem Pepperem a druhá programování robotů Ottíků. Tyto akce jsme mohli uskutečnit také díky finanční podpoře z projektu Meet and Code a byly součástí evropského týdne programování. CoderDojo Náchod na začátku prázdnin uspořádalo již tradiční příměstský tábor.

V současné době je v České republice registrováno šestnáct klubů. I přes pandemii se k nám přidávají noví dobrovolníci se zájmem založit si vlastní klub. Mezi nováčky je například klub z Babice, technické knihovny z Ostravy, knihovny v Hodoníně a z Valašského Meziříčí. Dva poslední jsou zatím v procesu registrace. Celkově kluby navštěvuje zhruba 160 dětí a o chod klubů se stará třicet pět dobrovolníků.

Jak jistě víte, CoderDojo je pro děti zcela zdarma a je postaveno na práci dobrovolníků, kteří bez nároku na odměnu ve svém volném čase kluby organizují. O to víc si velice vážíme jejich odhodlání, ochoty a energie, s kterou se zapojují do chodu celé komunity. Každá možnost, jak dělat pro děti klub zajímavější a lepší, je pro ně velkou odměnou. V tomto patří díky Vám! (*Míněna je Česká rada dětí a mládeže, pozn. red.*) Díky Vaší podpoře můžeme nakupovat pro kluby nové vybavení, uspořádat zajímavé akce (snad budou zase někdy možné...) a samozřejmě zajistit i další propagaci organizace a podporu práce dobrovolníků. Díky! Díky! Díky!

*Tereza Hager, Petra Románková a Luděk Niedermayer
členové správní rady spolku*

DofE je ONLINE!

Fungování organizace neformálního vzdělávání DofE (Mezinárodní cena vévody z Edinburghu) pandemie covid-19 ovlivnila na několika úrovních.

Účastníci programu mezi 13 až 24 lety si v rámci programu plní vždy aktivity ve třech oblastech – pohybu, dovednosti, dobrovolnictví – a na závěr vyráží na expedici do přírody. Díky online aplikaci, do které si účastníci zaznamenávají své pokroky, jsme byli zvyklí fungovat částečně online, přesto mnohé z aktivit najednou nebylo možno uskutečňovat.

Účastníci se toho však ujali statečně. Například Tereza Stiborská, která se mimo jiné díky programu DofE dostala na Instagram Britské královské rodiny, zřídila vlastní krizovou linku a povídala si po telefonu s lidmi, kteří se ocitli v tíživé situaci. Další dofáci šli roušky nebo doučovali spolužáky, a zároveň je program nutil nepřestávat z domova pracovat na svém seberozvoji – hrát na nástroj, učit se cizí jazyk, cvičit, zpívat a další. Nakonec se nám tak podařilo plně přizpůsobit době covidové.

Poté před námi však vyvstala další otázka. Jelikož každoročně oceňujeme stovky mladých lidí z celé České republiky na slavnostních ceremoniích, kde obdrží certifikáty a odznaky za splněné cíle, jak je ocenit v tomto roce? Odpověď přišla záhy – ocenění za dodržení přísných hygienických opatření rozvezeme po celém Česku a následně proběhne slavnostní online ceremonie.

Počátkem listopadu tak náš programový a výkonný ředitel vyrazili na třítydenní cestu pod názvem DofE jede za Vámi, v rámci které navštívili přibližně sto škol, dětských domovů

a dalších institucí a předali přes 650 certifikátů vedoucím DofE, tedy učitelům, kteří v programu účastníky celou dobu podporovali. Ačkoli se vždy jednalo o krátká setkání ve venkovních prostorech, školy i oceněné naše návštěva velmi potěšila a nás nabila obrovským množstvím pozitivní energie a pocitem, že to, co děláme, má smysl.

Celá akce vyvrcholila zmiňovanou online ceremonií. Přípravy na událost tohoto typu pro nás také byly něčím naprosto novým. Dříve bychom nevěřili, jak náročná příprava na online událost může být. Je třeba myslet na každý detail – na jaké obrazovce se v danou chvíli má objevit jaký obraz, co se stane v konkrétní sekundě, aby na ni v další sekundě vše plynule navazovalo, pomocí jaké platformy s diváky interagovat, aby je událost nepřestala bavit a mnohé další. Bohužel, jak to tak (nejen) v online světě bývá, dopředu nelze perfektně naplánovat nic. V den vysílání jsme měli technické potíže a celá událost, na kterou se dívalo přibližně 2 500 lidí, se tak poměrně výrazně zpozdila. Pro celý tým to byla velká zkouška trpělivosti, nicméně akce se ve výsledku vydařila a dostalo se nám skvělé zpětné vazby.

Dny, večery a noci, které jsme přípravami strávili, se tedy vyplatily.

Mezi oceněnými navíc bylo velké množství inspirativních mladých lidí, kteří mají obrovské nadání, chuť zlepšovat sebe i svět a pomáhat, a to i přes překážky, které minulý rok přinesl. Například Kvido Klawe v rámci DofE vybudoval svou vlastní cyklostezku nebo Adéla Navrátilová vytvořila vlastní brožuru o tom, jak efektivně restartovat města a řídit městské zemědělství více v souvislostech. Podobných případů máme mezi oceněnými stovky.

Potvrdilo se nám tak, že účastníci jsou skutečně adaptabilní a dokáží se vypořádat i s naprosto novými situacemi a že jsou v duchu motto našeho programu #worldready, tedy připraveni na svět a na budoucnost, ať už přinese cokoliv.

Nikola Slovákova

Mezinárodní cena vévody z Edinburghu ČR

I v době COVIDOVÉ...

PŘÍKLAD DISTANČNÍ AKTIVITY OD POUTNÍKŮ

Během jarní koronakrizy jsme uspořádali distanční aktivitu #koronachallenge s řadou výzev. Za plnění výzev, za které jednotliví hráči získávali body. Jako ve většině jiných soutěží na této planetě byl vítězem ten, kdo nasbíral do určitého období nejvíce bodů. Pro případné další zájemce o organizaci obdobné hry přinášíme poznatky, které jsme získali.

#KoronaCHALLENGE

Plánování

- Dobře si rozmyslete rozměr, ve kterém chcete hru realizovat. Ve chvíli, kdy bude hra trvat dva týdny, bude v ní celkem třicet úkolů a bude pro patnáct hráčů, bude to zcela jiné, než dvouměsíční hra s přibývajícím a měnícím se prvky, bude pro veřejnost, úkolů budou stovky...
- Určitě má také smysl investovat značnou energii a čas do plánovací fáze hry, a to včas. Díky tomu budete mít namísto stresů a únavy radost z průběhu hry.
- Určitě si ujasněte cílovou skupinu, pro kterou hru chystáte – zda pro veřejnost, nebo pro uzavřenou komunitu.
- Rozdělte si práci mezi organizátory a nastavte si deadliny. Hlídejte si postup příprav, ať nakonec nezjistíte, že zítra startujete, a nemáte zásadní věci hotové.
- Pokuste se již při plánování myslet na to, aby práce v průběhu bylo co nejméně. Sami uvidíte, že se vyrojí. Jednou spadne web, podruhé přijde e-mail s dotazem, potřetí zase něco jiného.
- Ujasněte si, na jaké platformě bude hra publikována a hrána. Budete zveřejňovat úkoly na webu, využijete Instagram, Facebook, nebo budete zadávat úkoly e-mailem?

Propagace

- Ujasněte si, zda povolíte registraci i v průběhu, nebo pouze do nějakého data před zahájením hry.
- Využijte určitě osobní doporučení, přihlaste se i vy sami (vedoucí oddílu, starší dítě = vzor pro ostatní)
- Volte vhodné cesty pro propagaci dle vaší cílové skupiny – dopisy, maily, sociální sítě. Zvednutí popotávky po hře tím, že se o ní bude v komunitě mluvit (například se zmíníte na konci schůzky, na výpravě a ještě na veřejném online chatu), vám přinese nejvíce účastníků.
- Dobré grafické zpracování a texty udělají mnohé. Určitě

Ocenění v #koronachallenge 2020: Zlatá medaile – Soňa, stříbrná – Drak a bronzová – Chatař z oddílu Poutníci, předání proběhlo na letním táboře v Zátoce pláňat

vytvořte speciální logo, hře vyberte atraktivní název (například #koronachallenge zní lépe než „úkolová hra“) a vytvořte pěknou jednoduchou grafiku. Pokud nejste sami grafici, zkuste využít třeba bezplatné šablony v Canvě. Určitě to bude vypadat lépe, než strohá tabulka Excelu.

- Použijte vhodný slovník pro vaši cílovou skupinu – pokud to pro teens nebude *vyhajpovaná cool challenge* i s možností *chillit* a *trollit*, a naopak pro seniory úžasná zábavná společenská aktivita pro radostné chvíle, budete mít těžší zaujmout vaše potenciální účastníky.
- Pokud umíte zpracovávat video, můžete zkusit vytvořit trailer na hru.

Využití principy hry

- V #koronachallenge jsme využili principu neustálého zapojování účastníků pomocí výzev. Záměrně jsme nezveřejnili všechny výzvy najednou, ale publikovali jsme vždy rozšiřující balík výzev navíc každé pondělí po dobu trvání hry. Účastníci tedy měli důvod se neustále vracet na internetové stránky, kde byly výzvy publikované. Nově přidané výzvy byly pro přehlednost vypsány vždy jinou barvou.
- Podobně fungoval systém speciálních výzev s vysokým bodovým ohodnocením a krátkou dobou na splnění, křížovky pro různé věkové kategorie a kvízy.
- Každý den byla zveřejněna nová denní aktivita.
- Výzvy měly různá bodová ohodnocení.
- Přímo na stránce, kde byly jednotlivé výzvy, byla i tabulka, kde se v reálném čase zobrazovaly výsledky, a každý viděl, jak na tom je v porovnání s ostatními.
- Předem bylo oznámeno, že budou 3 vítězové, kteří si odnesou hodnotnou odměnu.
- Motivující byla facebooková skupina.
- Výsledky hry byly vyhlášeny na první větší akci, aby vítězům byla složena poklona (v případě Poutníků se tak stalo na letním táboře).
- Hlavním principem hry byl smysl pro fair play.

Automatizace

- Co nejvíce věcí jsme automatizovali.
- Denní výzvy byly pre-publikovány, aby se nemuselo přidávání hlídat (např. o víkendech).

- Registrace do hry probíhaly skrze Google formulář.

Výsledky

- Zaregistrovali jsme 1600 záznamů ve formuláři pro vyplňování bodů.
- Celkem 21 862 bodů nasbírali účastníci hry. Těch bylo 35, z toho 25 Poutníků.
- Hra běžela neskutečných 15 týdnů (18. 3.–30. 6. 2020).
- Připravili jsme 101 denních výzev, 15 bleskovek, 30 křížovek a množství dalších bodovaných úkolů.

Limity

- Hra byla vymyšlena jako náhradní dlouhodobý program místo běžné oddílové činnosti. Přípravy byly náročné a v průběhu řešení krize. Zvládli jsme to, ale nebylo mnoho času na fázi plánování, což bylo z pohledu organizátorů méně komfortní.
- Délka hry byla omezena na dobu, než se budou žáci moct vrátit do škol. Nakonec se protáhla do konce června. Postupem času hráči (ale i vedoucí) ztráceli zájem a motivaci. Asi by stačilo kratší herní období.

Ondřej Turek – Opičák, oddíl Poutníci
Redakčně kráceno.

Všechny výzvy a pravidla hry naleznete na adrese oddilpoutnici.cz/koronachallenge

Plné znění organizačních vychytávek pro vedoucí najdete v sekci Organizace Koronachallenge – příklad dobré praxe

Oddílové ZKOUŠKY online

I v covidové době plní děti i dospělí Poutníci oddílové zkoušky.

Díky koronakrizi máme dokonce nová výuková videa ke všem bodům.

Jak rozdělat oheň na sněhu? Jak přepálit provázek metr nad zemí do jedné minuty? Jak formátovat text v cloudovém dokumentu? Proč je třeba přírodu chránit? Jak funguje les? Jak se starat o sekeru a pilu? Co je to oddílová vlajka? To vše se naši členové mohou dozvědět a splnit si jakýkoli bod odesláním fotky či videa anebo předvést na kameru po každé oddílové online schůzce.

Ondřej Turek – Opičák
<https://oddilpoutnici.cz/zkousky-online>

NAROZENINY Letního domu

Datum 17. února si připomínáme každý rok. A rádi!

V tento den roku 1997 se totiž stalo ze skupiny nadšenců, pořádajících pobyty pro děti v ústavní péči už od roku 1995, občanské sdružení, tedy organizace jak se patří.

Čtyřicet let je už docela slušný důvod pro ohlédnutí se zpět.

Vybrali jsme jen pár údajů a čísel, jež

poskytnou zajímavý vhled na čtyřicetiletou činnost Letního domu.

Od roku 1997 se uskutečnilo:

- 223 sociálně-terapeutických pobytů o celkové délce 1 208 dnů
- 96 pobytů v tréninkovém bytě o celkové délce 288 dnů
- 348 výjezdů do dětských domovů
- 42 komunitních slavností
- 30 výstav

Od roku 2002 s Letním domem trvale spolupracuje herec Petr Vacek. Aktivně se zapojuje a zajišťuje akce Letního domu, je členem její správní rady a v současnosti pro Letní dům zajišťuje některé z PR aktivit.

V roce 2013 Letní dům rozšiřuje činnost založením služby Doma v rodině, v následujícím roce pak začalo v Letním domě Doprovázení pěstounů:

- V rámci služby Kousek domova spolupracuje Letní dům s pěti dětskými domovy.
- V rámci Doprovázení pěstounů pracujeme v současnosti se 36 rodinami.

Podrobnější informace najdete na stránkách www.letnidum.cz

Česku chybí VIZE

Česku chybí vize a koordinace aktivit vůči mladé generaci
aneb Malá, ale těžká glosa k zamyšlení

Dvacet jedna let měla Česká republika strategické dokumenty v oblasti dětí a mládeže – měla alespoň od čeho se odrazit a co sledovat ve svých aktivitách vůči dětem a mladým lidem. Od dvacátého prvního roku 21. století Česko na ucelený koncepční přístup v oblasti veřejné politiky dětí a mládeže rezignovalo. A to jak na úrovni vlády, Ministerstva školství, MLÁDEŽE a tělovýchovy, patřičných výborů Parlamentu ČR, tak i většiny krajů i obcí.

Možná proto, že jako v ostatních oblastech to v Česku se strategiemi a jejich naplňováním moc neumíme. Tedy zejména s jejich naplňováním, propojováním a smysluplným vizionářstvím, které by sjednocovalo.

Na podzim roku 2020 se totiž ukázalo, že poslední státní Koncepce podpory mládeže na léta 2014 až 2020 byla vyhodnocena Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) jako 6. nejlepší v rámci spolupracujících nejvyspělejších zemí světa.

Úplně špatná tedy nebyla. I přes to, že ji v roce 2018 víceméně právem kritizoval i Nejvyšší kontrolní úřad třeba za absenci ukazatelů k vyhodnocení a nástrojů ke koordinaci s ostatními resorty.

To, že její průběžné vyhodnocení z roku 2017 není veřejné, aby si kdokoliv mohl udělat svůj obrázek, tak snad ani nikoho nepřekvapí. Ale je to škoda, protože poté právě smysluplná a věcná diskuze utichá a utichá a ministerstvo – místo aby ji koordinovalo a podporovalo, tak ji nepřímo dusí.

Stát bezpochyby působí v celé řadě oblastí na mladé lidi a mladou generaci – ochránářsky, podpůrně, restriktivně i stanovováním společenských pravidel a norem. Navíc celou řadu kompetencí v tomto ohledu svěřil krajům, obcím i dalším samosprávám. Množství všeho, co pro mladé dělá, není malé. Je i čím se chlubit. A co zlepšovat.

Jenže žádná část státu nesleduje, jaký to vše má dopad na mladé lidi, jestli to je efektivní a jak si to v praxi mnohdy protiřečí. Nikdo to zkrátka nekoordinuje a nikdo, zdá se, nemá ani ambici se na to podívat strategickým pohledem a představit ucelenou vizi.

Každopádně z výsledků strukturovaného dialogu s mládeží vyplývá, že problémy a výzvy, které aktivní mladí lidé dnes vnímají, jsou i ty, které byly ve Strategii vytyčeny jako hlavní cíle k dosažení... Jakkoliv Koncepce řadu jiných velkých témat opomíjela a nechávala bez většího zájmu – i v porovnání se svými třemi předchůdkyněmi.

Podíváme-li se na tvrdá data ukazující, jak na tom je v různých ohledech mladá generace v Česku, jaké jsou trendy a jakým výzvám čelí (dlouhodobě, plus nyní i v souvislosti s dopady koronakrize) a jak smysluplně stát a společnost v těchto ohledech působí, žádná sláva to už v mezinárodním porovnání není.

Tlak na to, aby stát své ne-chování vůči mladým zlepšil a koordinoval, nejspíše nepřijde ze strany mladých lidí. Velká část z nich nemá volební právo, a nemůže tak na stát ani reálně „tlačit“. Mladí dospělí zase chodí volit poměrově i absolutně méně než ostatní voličské generace. Stejně tak sledujeme od počátku 90. let i trend, kdy mladí čím dál tím méně kandidují – a méně jsou voleni i jejich věkově blízcí zástupci.

Vysoká míra voličské neúčasti mladých společně s výzkumy pak potvrzují, že vzdálenost zvolených zástupců není jen věková, ale často i (světo)názorová.

Mladí a český stát se tak reálně čím dál tím více vzdalují.

A to je, oč tu běží: právě proto by Česká republika měla mít politiku mládeže. Od roku 1999 přijímala vláda alespoň strategické dokumenty s touto ambicí. Jednadvacet let se tedy Česká republika alespoň snažila o komplexnější pohled na mladé

a o záchvěv strategického řízení svých aktivit vůči nim. Jednadvacet let bývala i hranice pro dospělost za první republiky, třeba.

Co bude tedy dál po tomto pomyslném dospění? Těžko říci.

V Německu mají přísloví: „*Stáří se má ctít, mládí bránit.*“ Možná i proto mají v Německu ministerstvo, které se věnuje mládeži komplexně, společně se seniory, ženami i rodinou. Možná i proto v Německu funguje tzv. Jugendcheck, kdy se opravdu hodnotí dopady všech připravovaných zákonů na mladé lidi, a ti se do tohoto hodnocení také sami zapojují. Pokud jde nějaká navrhovaná legislativa proti zájmům mladých, minimálně se to vážně řeší. Možná proto německá vláda nedávno schválila, že se pokusí do německé ústavy ukotvit i práva dětí...

České je zase přísloví „*Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš.*“ Možná i proto návrh zákona o ochránci práv dětí leží bez povšimnutí v Poslanecké sněmovně. Možná i proto je péče o děti a mládež roztržštěna mezi ministerstva, která se těžko domlouvají, a nikdo ani nemá ambici to koordinovat. Možná i proto se zbytek agendy mládeže na MŠMT smrskává jen na neformální vzdělávání a byl připojen do oddělení pod odborem základního školství – ačkoliv Koncepce cílily na mladé do 30 let...

Možná i proto se tak mladí u nás učí žít si více pro sebe než pro ostatní. Asi se jim to bude ve stáří hodit, soudě podle vize a koordinace politiky důchodové...

Jan Husák, vedoucí analytik ČRDm

Glosa vznikla po aktualizacích kapitol o veřejných politikách vůči mládeži v rámci projektu Youth Wiki – a jak si všimla kolegyně Zuzka, byla psána z větší části 21. 1. 2021, kdy to ciframi 21 jen litalo...

Více o politikách mládeže v Česku i Evropě najdete na Youth Wiki: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/youthwiki>

Youth Wiki

Za Janem SOKOLEM

K sérii smutných zpráv posledních dní a týdnů přibyla dnes další. Zemřel filosof, překladatel, učitel a politik Jan Sokol. Kdy a kde se zkřížily cesty našich spolků a tohoto statečného intelektuála a chartisty?

V době Klausových balíčků, rozuměj škrtů, se v roce 1997 začala některá sdružení domlouvat na tom, jak společně vystupovat vůči státu. Pionýři, tomíci, po mnoha vnitřních přetěžkých debatách též skauti, Folklorní sdružení, dnes již neexistující Národní informační centrum, YMCA a Asociace křesťanských sdružení mládeže nastoupily cestu k založení společné platformy, lobbistické skupiny – říkejme tomu jakkoliv. A Jan Sokol v ten čas vystřídal Jiřího Grušu v čele ministerstva školství.

Pomohl nám dobrou radou. Snad by se dala interpretovat takhle: **Kdy jindy založit spolek spolků, než v téhle době?**

Jistá odtažitost, kterou jsme cítili od předchozích vedení ministerstva školství, byla za Jana Sokola vystřídána výbornou spoluprací. Jeho úřad neváhal uvolnit potřebné

Doc. Dr. Jan Sokol, Csc., ministr školství v r. 1998

prostředky – a Česká rada dětí a mládeže mohla od společného podpisu zakládací listiny v létě 1998 Roztokách začít pracovat.

Jak důležitý to byl krok – a jak podstatná pomoc páně Sokolova to tehdy byla – to se ukázalo za uplynulých 23 roků mnohokrát. Nejen proto vzpomínejme na Jana Sokola s úctou a v dobrém.

Tomáš Novotný, předseda Asociace TOM spoluzakladatel České rady dětí a mládeže

Zlatý Ámos DISTANČNĚ

Do 28. ročníku ankety Zlatý Ámos žáci nominovali celkem 83 pedagogů a vyjádřili jim tak svůj obdiv, úctu, uznání.

Všem nominovaným gratulujeme!

Zvítězili u velmi přísné poroty – u svých žáků. To je největší ocenění, kterého se učitelkám a učitelům může dostat.

Přes všechny možné zákazy související s pandemií koronaviru můžeme počet nominací považovat za velmi úspěšný. V minulém, rekordním ročníku přišlo jen o 9 přihlášek víc (92).

Potěšitelné je, že žáci našli oblíbené kantory ve všech krajích republiky. Už poněkolikáté v počtu nominovaných zvítězila Praha – celkem 19 přihlášek. Téměř o polovinu méně (10)

má Jihomoravský kraj, po osmi nominovaných mají kraje Moravskoslezský a Pardubický.

Opět se potvrdila feminizace školství, z celkového počtu je 46 učitelek. Ze základních škol přišlo 57 přihlášek.

Během ledna a února probíhají tradičně regionální kola. Posláním regionálních kol je vybrat semifinalisty a setkat se se všemi přihlášenými učiteli a jejich žáky. V minulých letech vždy žáci připravili a tři jejich zástupci předvedli porotě zajímavou a přesvědčující obhajobu nominace své paní učitelky nebo pana učitele. Bohužel, osobní setkání v letošním ročníku není možné, a tak regionální kola probíhají distančně.

Přesto úkol pro žáky byl i letos stejný

– připravit zajímavou obhajobu. Jejich fantazii se meze nekladou. Obhajoba může mít písemnou nebo audiovizuální podobu, jen tentokrát musely děti využít počítače. „V obhajobách, které jsme už dostali, je opět nejedno milé překvapení. Těšíme se na další,“ říká ředitel ankety Slávek Hrzal. Termín je do konce února.

Porota vybere začátkem března postupující do semifinále, které proběhne v první polovině března. Jakou formou, to bude záležet na aktuální epidemiologické situaci.

„Těším se, že i letošní 28. ročník ankety Zlatý Ámos představí řadu úspěšných pedagogů, které si jejich žáci oblíbili nejen pro jejich odbornost, nasazení a zájem, ale často i pro jejich humor a nadhled,“ dodává Slávek Hrzal.

Každá paní učitelka nebo pan učitel, účastník regionálního kola, jehož žáci v termínu pošlou obhajobu, dostane jako obvykle Igráčka. Jejich výrobce EFKO pro tento ročník připravil figurku s rouškou.

DTA

www.zlatyamos.cz

VOLNO pro vedoucí

V roce 2021 mají vedoucí pracující pravidelně s dětmi a mládeží možnost žádat o 5 dní dovolené s náhradou mzdy navíc

Od počátku roku 2021 mohou čerpat zaměstnanci, kteří působí na táborech a akcích pro děti a mládež, v kalendářním roce max. 1 týden (5 pracovních dnů) pracovního volna s náhradou mzdy či platu. O poskytnutí volna žádá zaměstnanec svého zaměstnavatele, zaměstnavateli pak náhradu mzdy refunduje příslušná Okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ). Podmínkou poskytnutí tohoto volna je mj. skutečnost, že zaměstnanec nejméně po dobu 1 roku před uvolněním pracoval soustavně a bezplatně s dětmi nebo s mládeží, a že tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele.

JAKÁ BYLA DOSAVADNÍ ÚPRAVA?

V předchozích letech měli zaměstnanci, kteří působili jako vedoucí, vychovatelé, instruktoři aj. na táborech pro děti a mládež, možnost využít až 3 týdnů neplaceného volna v kalendářním roce podle § 203, odst. 2 písm. h) zákoníku práce. Podmínkou poskytnutí tohoto volna byla opět skutečnost, že tomu nebránily vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele a že zaměstnanec nejméně po dobu 1 roku před uvolněním pracoval soustavně a bezplatně s dětmi nebo s mládeží (v souvislosti s táborem či soustředěním, na které žádal o poskytnutí pracovního volna). Tato úprava nadále platí.

CO JE NOVÉHO OD 1. LEDNA 2021:

- Za 1 týden (tj. 5 pracovních dnů) ze zmíněného max. tří-týdenního pracovního volna v kalendářním roce může zaměstnanec získat náhradu mzdy od státu (náhradu mzdy/platu vyplácí zaměstnavatel, o refundaci pak následně zaměstnavatel žádá u OSSZ) – viz. § 203a) zákoníku práce.
- Možnost až 3 týdnů volna (z toho 1 týden s náhradou

mzdy) v kalendářním roce lze nově uplatnit také pro vedoucí sportovních soustředění dětí a mládeže – viz. §203, odst. 2 h) zákoníku práce.

KDO MÁ NÁROK?

Nárok je definován v §203, odst. 2 h) zákoníku práce takto: „...k činnosti vedoucích táborů pro děti a mládež, jejich zástupců pro věci hospodářské a zdravotní, oddílových vedoucích, vychovatelů, instruktorů, popřípadě středních zdravotnických pracovníků v táborech pro děti a mládež, a pro obdobné činnosti na sportovních soustředěních dětí a mládeže; přísluší pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, nejvýše však 3 týdny v kalendářním roce, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele, a za podmínky, že zaměstnanec nejméně po dobu 1 roku před uvolněním pracoval soustavně a bezplatně s dětmi nebo s mládeží. Podmínka soustavně a bezplatně práce se nevyžaduje, jde-li o tábory pro zdravotně postižené děti a mládež. Zaměstnanci přísluší za podmínek podle § 203a pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělků nejvýše za 1 týden v kalendářním roce...“

S výjimkou táborů pro zdravotně postižené děti a mládež musí zaměstnanec v žádosti o placené pracovní volno prokázat, že po dobu min. 1 roku před táborem či soustředěním soustavně a bezplatně pracoval s dětmi nebo mládeží, a to pod hlavičkou organizace pořádající tábor či soustředění. Tato organizace musí být právnickou osobou zapsanou ve veřejném rejstříku právnických a fyzických osob alespoň 5 let, práce s dětmi a mládeží musí být hlavní činností této organizace (viz. § 203a zákoníku práce).

KDO NEMÁ NÁROK?

Zákoník práce neukotvuje nárok pracovního volna (a tedy ani refundovaného týdne placeného volna) např. pro tyto skupiny zaměstnanců:

- pro instruktory vzdělávacích a kvalifikačních akcí pořádaných organizací pro své vedoucí a dobrovolníky (slovo „instruktor“ zákoník práce používá ve významu praktikant, pomocný vedoucí na dětském táboře, soustředění)
- pro vedoucí táborů, kterých se účastní děti a mládež bez přímé návaznosti na celoroční činnost („komerční tábory“). Zaměstnavatel může dle vlastní úvahy, možností a vnitřních pravidel rozhodnout o poskytnutí pracovního volna i tomu zaměstnanci, který na takové volno dle zákoníku práce nemá nárok. V praxi takoví zaměstnavatelé jsou sice spíše světlou výjimkou, ale existují.

JAK O PRACOVNÍ VOLNO S NÁHRADOU MZDY POŽÁDAT:

1. Zaměstnanec podá žádost zaměstnavateli o pracovní volno na tábor či sportovní soustředění.

Žádost nemá předepsanou formu, lze vyjít ze vzoru obsahujícího všechny potřebné náležitosti (<http://crdm.cz/download/poradna/ZADOST-volno-tabor-zamestnanec-FI-NAL.pdf>). V žádosti musí být patrně následující:

- jednoznačná identifikace žadatele,
- období, na které žádá o pracovní volno,
- v jakém rozsahu z toho žádá o pracovní volno s náhradou mzdy (platu),
- potvrzení o splnění zákonných podmínek žádosti: – potvrzení, že pořadatelem tábora je ve veřejném rejstříku zapsaná právnická osoba, jejíž hlavní činností je práce

s dětmi a mládeží a jež existuje nejméně 5 let,
– potvrzení statutárního zástupce pořadatele o tom, že žadatel/ka pracuje dobrovolničky celoročně minimálně 1 rok před konáním daného tábora/soustředění v rámci činnosti pořadatele s dětmi a mládeží,

- datum podání žádosti, podpis žadatele.

Podle podmínek zaměstnavatele tuto žádost zaměstnanec předá na personálním nebo mzdovém oddělení zaměstnavatele, popř. svému nadřízenému.

2. Zaměstnavatel schválí přidělení žádaného pracovního volna, resp. jeho placené části.

V případě, že zaměstnavatel shledá žádost zaměstnance jako opodstatněnou dle zákoníku práce a že zaměstnavateli nebrání v přidělení pracovního volna vážné provozní důvody, potvrdí zaměstnanci plán pracovního volna.

3. Zaměstnanec ve smluvené době a rozsahu čerpá pracovní volno.

4. Dohodnutou část z tohoto pracovního volna (max. 5 pracovních dní) proplatí zaměstnavatel žadateli v běžném výplatním termínu.

Ze zákona je nárokovatelný v kalendářním roce max. 1 týden pracovního volna s náhradou mzdy nebo platu, a to do výše průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém se poskytuje pracovní volno.

Pro rok 2021 bude brána jako max. hranice průměrná mzda v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí 2020 činí 34 611 Kč (viz. sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 574/2020 Sb.). Zaměstnavatel se může rozhodnout i pro poskytnutí náhrady mzdy přesahující tento zákonný nárok – tato nenároková část náhrady však zaměstnavateli nebude refundována ze strany OSSZ.

5. Zaměstnavatel po vyplacení náhrady mzdy (platu) zaměstnanci podá na příslušnou OSSZ žádost o refundaci zákonem nárokovatelné náhrady.

Přiloží při tom doklad o vyplacení náhrady mzdy zaměstnanci a o splnění zákonných požadavků ze strany zaměstnance (toto potvrzuje původní žádost zaměstnance). Zaměstnavatel může OSSZ žádat o refundaci nejpozději do 3 let od vyplacení náhrady mzdy zaměstnanci.

Další podrobnosti o tom, kde a jak žádat o refundaci, najdete u zaměstnavatelé ve sdělení ČSSZ

(<https://www.cssz.cz/web/cz/refundace-nahrady-mzdy>)

6. O žádosti zaměstnavatele o refundaci náhrady mzdy (platu) rozhodne ČSSZ ve správním řízení.

Toto řízení je zahájeno dnem, kdy žádost zaměstnavatele dojde na místně příslušnou OSSZ.

7. Shledá-li OSSZ žádost zaměstnavatele úplnou a v souladu se zákonnou úpravou, proplatí zaměstnavateli vyplacenou náhradu mzdy zaměstnance do výše zákonného nároku.

Citace zákonné úpravy platné od 1. 1. 2021

§ 203a – Pracovní volno související s akcí pro děti a mládež

- (1) Pracovní volno podle § 203 odst. 2 písm. h) s náhradou mzdy nebo platu přísluší zaměstnanci pouze, pokud se jedná o akci pořádanou právnickou osobou, a) zapsanou ve veřejném rejstříku právnických a fyzických osob po dobu nejméně 5 let a b) práce s dětmi a mládeží je její hlavní činností. Tuto skutečnost musí zaměstnanec zaměstnavateli prokázat.

- (2) Maximální výše poskytnuté náhrady mzdy nebo platu činí výši průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém se poskytuje pracovní volno, vyhlášené podle zákona upravujícího zaměstnanost.

- (3) Zaměstnavatel má nárok na úhradu poskytnuté náhrady mzdy nebo platu ze státního rozpočtu; nehradí se náhrada mzdy nebo platu nad rozsah stanovený tímto zákonem. Úhradu poskytuje na žádost okresní správa sociálního zabezpečení podle sídla zaměstnavatele, je-li jím právnická osoba, nebo podle místa trvalého pobytu zaměstnavatele, je-li jím fyzická osoba. Zaměstnavatel musí doložit poskytnutí náhrady mzdy nebo platu a splnění podmínek pro její poskytnutí.

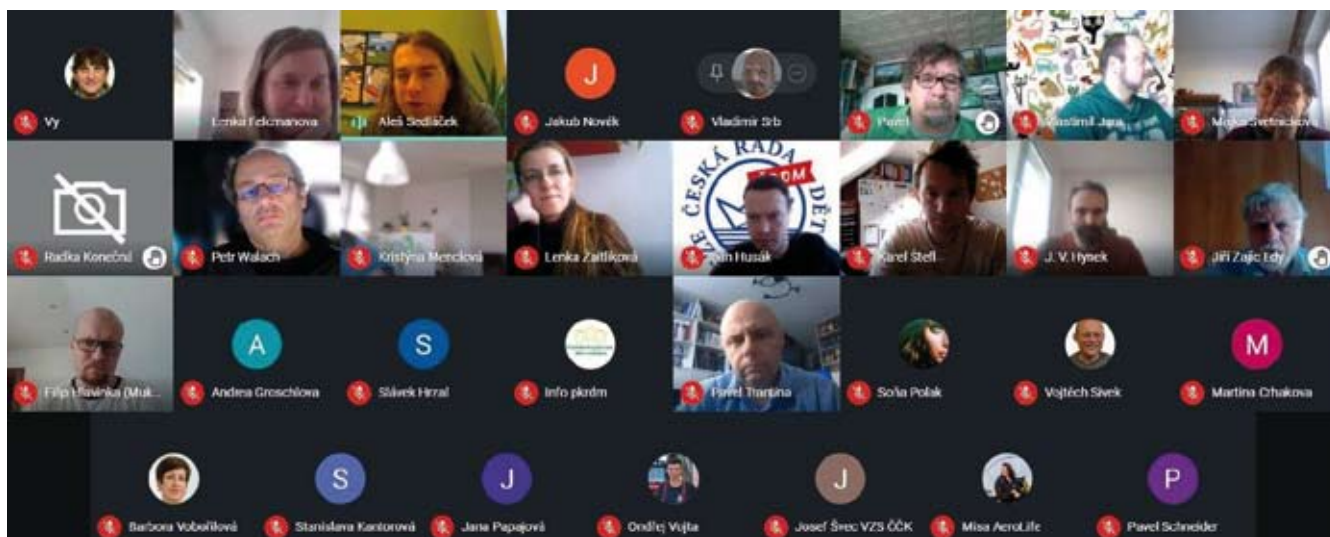
ČRDM

ilustrační foto Lucie Horáková, Junák – český skaut
a PS M. Očadlíka Holešov

Za zpracování tohoto materiálu děkujeme Janě Jirasové z organizace Junák – český skaut, z. s. Děkujeme rovněž poslanci Janu Farskému za hlavní autorství návrhu novely zákona a jeho dotažení do konce. Děkujeme i všem dalším osobám, které se na vzniku novely podílely nebo pomohly s jejím schválením.

Problematiku 5 dnů dovolené pro vedoucí dětských táborů včetně diskuze a odpovědí na otázky naleznete v poradně ČRDM: <http://poradna.crdm.cz/dovolena-pro-vedouci>

K Partnerství pro VZDĚLÁVÁNÍ 2030+

Online diskusní setkání ČRDm ke školským tématům v rámci zapojení do Partnerství pro vzdělávání 2030+

Setkání proběhlo online v pondělí 1. 2. 2021 odpoledne a zváni na něj byli zájemci z členských organizací pracujících s dětmi a mládeží. Cílem bylo získat od účastníků setkání zpětnou vazbu na první výstupy projektu Partnerství 2030+.

Program setkání zahájil Aleš Sedláček, předseda České rady dětí a mládeže, a krátce představil oba diskusní bloky, které jsou výsledkem půlroční práce pracovních skupin Wellbeing a Střední článek.

Pojem Wellbeing a celou tematiku představila Lenka Felcmanová.

Wellbeing znamená v podstatě „cítit se dobře a dobře fungovat“. Skupina se tématem zabývala proto, že velká část žáků, ale ani učitelů, se ve škole dobře necítí. Například podle šetření PISA je 30% žáků ve škole vystaveno šikaně. 18% žáků není spokojeno se svým životem. A až 64% patnáctiletých cítí úzkost před testem, ač se na něj dobře připravili. Neblahé výsledky šetření se netýkají jen žáků: například každý pátý pedagog je

ohrožen syndromem vyhoření. Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami stoupl za posledních jedenáct let čtyřikrát. Vzdělávací výsledky a wellbeing jsou spojené nádoby – kde jsou žáci i učitelé spokojeni, jsou výsledky lepší.

Vizi týkající se tzv. středního článku představil v prezentaci Vladimír Srb.

K roli a vizi „středního článku“ na online setkání k Partnerství pro vzdělávání 2030+ hovořil Vladimír Srb. Jde o sladění představ o tom, jak by měl v ČR od roku 2027 fungovat systém vedení a podpory škol, tedy střední článek vedení. Střední článek vedení regionálního školství (zkráceně střední článek) v pojetí pracovní skupiny – to by měla být především odborná a podpůrná instituce mezi ministerstvem školství a školami. Jejím účelem by bylo trvale zlepšovat vzdělávací výsledky, wellbeing a rovné šance žáků. Střední článek má zaměstnávat především nejlepší odborníky a pedagogické leadery v rámci menších územních celků (dle návrhu pracovní skupiny

přibližně jako okresy). Tito tzv. „okresní metodici“ by poskytovali přímou podporu kolegům – ředitelům a učitelům ve školách, kteří pracují přímo s dětmi. Pečovali by o to, aby ve všech školách mohlo bez bariér probíhat společné učení pedagogů a dalších důležitých aktérů v duchu vize tak, aby to prospívalo každému dítěti na jejich území.

Důvodem k zamýšlení se nad vznikem a fungováním „středního článku“ je značná nerovnost v kvalitě dosaženého vzdělání v České republice, která závisí na tom, jaké sociální a ekonomické zázemí má rodina dítěte, do jakého okresu a do jaké obce se dítě narodí, a také do jaké školy chodí. Střední článek by měl také pomáhat ředitelům škol zejména s odběrem od odběrem od nepedagogické agendy, aby se ředitelé mohli co nejvíce věnovat právě pedagogickému rozvoji své školy a nikoliv administrativě. Zřizovatele by měl podporovat především odborně – v tom, kam mají své školy vést.

Jan Husák v krátkém zamyšlení na závěr diskuze naznačil, jak by mohl „střední článek“ podporovat koordinaci formálního a neformálního vzdělávání v území tak, aby docházelo k jejich lepšímu propojování, seznamování a využívání vzdělávacího potenciálu.

Po obou částech prezentace následovala diskuze, v níž jednotliví řečníci připomněli témata a náměty, na které by se nemělo zapomenout při další práci pracovních skupin.

Podobné diskuze k prvním výstupům pracovních skupin Partnerství nyní

probíhají i v rámci ostatních střešních struktur v oblasti vzdělávání, které se do Partnerství zapojily.

Výsledky slouží jako cenná zpětná vazba z terénu, na jejímž základě budou návrhy pracovních skupin dále upravovány a precizovány, než budou v létě 2021 finálně představeny veřej-

nosti. Projekt Partnerství ve vzdělávání je unikátní tým, že pomocí spolupráce a přístupu kolektivního dopadu propojuje všechny sféry vzdělávání, od nás – organizací pracujících s dětmi a mládeží, přes akademickou půdu, asociace vzdělavatelů, ředitelů, pedagogů, až po veřejné instituce jako Ministerstvo školství, Českou školní inspekci apod.

Prezentace, které komentovali předřeční setkání, si můžete stáhnout v článku „Diskusní setkání ČRD M k tématům Partnerství pro vzdělávání 2030+“ na serveru www.ADAM.cz

Michala K. Rocmanová
a Jan Husák
Česká rada dětí a mládeže

S novou ŘEDITELKOU

*V ČRD M proběhlo setkání
s novou ředitelkou oddělení pro mládež MŠMT*

Ve čtvrtek 4. února 2021 se v kanceláři České rady dětí a mládeže sešli zástupci spolků s paní Simonou Marešovou, nově jmenovanou vedoucí oddělení rozvoje dětí a mládeže. Setkání se krom paní Marešové účastnila její kolegyně z oddělení Helena Knappová, šéf národní rady Aleš Sedláček, předseda Pionýra Martin Bělohávek, předseda Asociace TOM Tomáš Novotný a ředitel kanceláře ČRD M Ondřej Šejtka. Bez nadsázky se dá napsat, že jsme si s paní vedoucí porozuměli. Vzali jsme na vědomí, že několika-

hlavé, nepočtené oddělení mládeže (po odchodu sportu pod Národní agenturu došlo ke zrušení odboru pro mládež a vzniku nového nižšího organizačního článku, což zástupci spolků vnímají ve shodě a dlouhodobě jako jistou marginalizaci naší problematiky) se nyní zaměří na pokud možno bezproblémové administrování letošních dotací a přípravu výzvy investičních dotací (spolu s dalším odborem ministerstva).

Uvítali jsme i sdělení paní Marešové, že se i nadále počítá s konceptem uznaných organizací i její zprávu o tom, že se spolu s příslušnou náměstkyní ministra pokusí zohlednit ve výši letošního financování covidovou problematiku.

V debatě padaly nejrůznější náměty, postřehy a prosby – od toho, aby spolky měly dostatek času na administrování, resp. aby lhůty požadované MŠMT byly přiměřené, až po problematiku Strategie 20/30 versus samostatnou koncepci mládežnické politiky.

Obě strany schůzky se shodly na tom, že vyhlášení programů v roce 2021 je nutné stihnout do letošních podzimních voleb.

Tomáš Novotný
Autor je předsedou Asociace turistických oddílů mládeže (TOM) a člen pracovní skupiny Stát (ČRD M)

ARCHA 2021

- **1 – Online, nebo offline?** – uzávěrka 22. 1., rozesílka 26. 2.
- **2 – Spolky: udržitelný rozvoj** – uzávěrka 26. 2. – rozesílka 9. 4.
- **3 – Učíme se navzájem** – uzávěrka 9. 4. – rozesílka 14. 5.
- **4 – S evropským přesahem** – uzávěrka 14. 5. – rozesílka 18. 6.
- **5 – Prázdniny prázdné nebyly** – uzávěrka 17. 9. – rozesílka 22. 10.
- **6 – Neformální formou** – uzávěrka 22. 10. – rozesílka 3. 12.

Zamiluj si PŘÍRODU

Už i výzkumy zjistily to, co asi všichni tušíme: kdo má rád přírodu, ten ji i více chrání, angažuje se v ochraně přírody a chová se environmentálně šetrněji.

Z motta TISu „Poznej a chraň“ by se dnes mohlo stát spíš „Zamiluj si – poznej a chraň“. A láska k přírodě, ta začíná tím, že do ní rádi a často chodíme, že pro nás není jen prostorem pro sport, hry nebo vzdělávání, ale že si uvědomujeme její krásu, křehkost, že se umíme zastavit a zaposlouchat, dotknout, že dokážeme přírodu ochutnávat všemi smysly.

Environmentální výchova dávno ví, že tento základ pro poznávání a ochranu přírody je klíčový v raném dětství, přírodu se musíme naučit vnímat a uvědomovat si její význam už jako miminko, jako batole či malé dítě. Tady je nezastupitelný význam rodiny, lesních mateřských školek, dětských oddílů i odpovědných školek, které tráví velkou část dne venku, a taky škol, především prvních stupňů.

Zjednodušeně: děti v MŠ a první a druhé třídě si mají přírodu hlavně užívat a vnímat (válet sudy, běhat ve sněhu, zahrabat se do listí), starší děti ji pak mají poznávat (jednotlivé druhy, zákonitosti, jako je fotosyntéza nebo potravní řetězec), a taky zkoumat (sami zjišťovat, jak příroda funguje). Na druhém stupni by děti měly umět popsat problémy naší přírody a hledat příčiny (umírající lesy, eroze, úbytek druhů) a konečně se chovat s ohledem i na potřeby přírody (spotřebitelství, doprava, rozhodování u voleb).

Ale vraťme se ke zmíněnému základu, který budeme nazývat senzitivita (vnímání přírody). Abychom dětem zprostředkovali krásu přírody, je třeba ji udělat co nejvíce atraktivní, udělat výlet jako příběh, využívat všech smyslů (choďte třeba bosí), nehonit kilometry, ale umět si užít pěkných míst (potok, kaluž, mláží, remízek), nehledat exotickou přírodu, ale skončit v lese za městem, u rybníka.

Pro intimní pobyt v přírodě je důležitá samota. Jak jen toho jsou děti schopné, nechme je v přírodě co nejvíce o samotě. Každý vnímá přírodu jinak, jiným tempem, někdo raději hledí do koruny stromu, jiný se vrtá v blátě nebo pozoruje mravence. Čím déle v přírodě jsme, tím víc jsme její součástí, k nezaplacení jsou třeba i třídní dětské stanové tábory,

fenomén, který není nikde na světě tak rozšířen jako u nás. A největší vliv na náš vztah k přírodě má divočina, rozlehlé bukové pralesy, přírodně se klikatící řeky a skalnatá pohoří. Pro pravý pocit z divočiny vyražte alespoň na Slovensko. Nespojujme poznávání přírody (určování druhů, výuku biologie) se senzitivitou, když si jdete přírodu užívat, děti nepoučujte, hledejte společně krásu přírody. Povídejme si, jak na nás působí třeba východ slunce nebo zážitek z nočního putování, brodění řeky nebo procházka pralesem. A taky pozor na negativní zážitky – pokud chceme, aby se děti do přírody vracely, musí mít jen ty dobré zážitky – až zkušený oddílový matadoři ocení i to, že zabloudili, zmokli, nebo měli hlad.

Pokud se chcete zamilovat nebo být průvodcem přírodou vašim dětem, sáhněte po osvědčené literatuře: Joseph Cornell a jeho *Objevujeme přírodu*.

Stáhněte si naši aplikaci, která nabízí stovku aktivit pro vnímání přírody.

Nebo si kupte knížku „Zamiluj si přírodu“, kterou sestavili lektoři napříč středisky ekologické výchovy v ČR.

*Martin Kříž, Učíme se venku
foto z webu Učíme se venku*

(provozovatel: TEREZA, vzdělávací centrum, z. ú.)

Zmíněnou aplikaci i knížku lze získat na adrese
<https://ucimesevenku.cz/senzitivita/>

ANKETA: Podařilo se Vám využít koronavirového údobí k něčemu novému (ať už online, nebo offline)?

Bianca Bellová
spisovatelka

Naučila jsem se lépe chápat psy. Psi u nás byli vždycky součástí rodiny, partáci, kteří k nám zapadli a rychle se s námi szili. Buď jsme je měli od štěněte, nebo byli přirozeně klidní a přátelští, takže s nimi nebyly žádné

problémy. Pak plynuly roky bez psa, protože jsme neměli čas se mu věnovat, já jsem hodně cestovala a starala se o rodiče... ale věděli jsme, že bychom psiho kamaráda jednou zase chtěli. Pak přišel covid-19 a volného času bylo najednou úplně nejvíc. Pořídili jsme si z útulku pejska, který byl krásný, ale nesocializovaný, nadto velký a mladý a plný síly. První týdny s ním byly dřina; útočil kromě nás na všechny a na všechno. Učili jsme se kynologii od začátku. Schytali jsme pár kousanců, já přetrženou šlachou na prstě a spoustu modřin. Pochybovali jsme, jestli ho zvládneme. A četli příručky a poslouchali tutoriály – a najednou to ze dne na den začalo fungovat. Dnes máme přátelského a na slovo

poslušného člena rodiny a o mnoho víc respektu k těm domestikovaným šelmám.

foto archiv B. Bellové

Miroslav Kemel
karikaturista a písničkář

Období koronakrize se mě zásadním způsobem nedotklo. Nákazou jsem zatím neprošel a o finanční příjem díky své – jinak velmi nejisté – profesi karikaturisty nepřišel. Co se v mém životě změnilo, a to k lepšímu, je, že jsem hodně času strávil na chalupě na Podblanicku a měl více času a klidu k tvorbě. Připravil jsem materiál k novému CD, jehož produkce se ujal Petr Ostrouchov. Mělo by vyjít letos na podzim.

Vím, že je toto období velice náročné, pro hodně profesí téměř likvidační. Prověřuje celou společnost, ale i rodinné a partnerské vztahy. Jako rodilý optimista věřím, že z něho vyjdeme zkušenější a silnější a možná jako celá společnost vyspělejší.

foto archiv M. Kemela

MYSLÍM sám za sebe

Sborník ke kritickému myšlení

Kritické myšlení je v současné době významnou kompetencí nezbytnou ke zvládnání každodenních životních situací, tvoří základ pro rozvoj odpovědnosti jednotlivce i rozvoj společnosti jako takové.

Je to kompetence, kterou potřebujeme u dětí rozvíjet nejen ve školách, ale i během mimoškolních aktivit. Těmi, kdo ovlivňují výchovu dětí a mládeže mimo školu, jsou dobrovolníci dětských a mládežnických organizací. Je ale nutné, aby měli vhodné nástroje, které by mohli při své práci využít.

Schopnost logického úsudku, schopnost uchopit a nezávisle zkoumat myšlenky, pečlivě zvažovat dostupná fakta, umět identifikovat otevřené

i skryté formy manipulace a přiměření na ně zareagovat, to jsou dovednosti, kterými by měl disponovat každý člověk.

Snahou česko-slovenského projektu „MYSLÍM SÁM ZA SEBE – Kritické myšlení v neformálním vzdělávání“ bylo vzdělávat v oblasti kritického myšlení. Na čtyřech víkendových setkáních jsme testovali hry a aktivity s tematikou kritického myšlení.

Výsledkem je sborník, který obsahuje nejen nezbytnou teorii, ale také konkrétní hry a aktivity. Jedná se o aktivity jednak originální, které byly vyvinuty v rámci projektu, jednak aktivity známé, které ovšem byly upraveny pro potřeby rozvoje kritického myšlení.

Jan Burda
Autor je členem
Představenstva ČRD
a předsedou
Rady dětí a mládeže kraje Vysočina

Celý sborník nyní přinášíme k volnému stažení a věříme, že pro vás bude užitečný:
https://myslikriticky.eu/wp-content/uploads/2020/12/Myslim_sam_za_sebe_sbormik.pdf

foto Jákub Vaněk, TOM Chippewa Česká Lípa

foto TOM Oslíci Lednice

foto Tomáš Buriánek, TOM Lotři Hronov